

Täysistunto

Torstai 18.12.2025 klo 10.00

3.3. Pääluokka 27 Puolustusministeriön hallinnonala

Puhemies Jussi Halla-aho: Esitellään puolustusministeriön hallinnonala koskeva pääluokka 27.

Pääluokan yleiskeskustelua jatketaan tässä vaiheessa enintään kello 18.30 asti. — Edustaja Ronkainen, olkaa hyvä.

Keskustelu

17.00 **Jari Ronkainen ps** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! [Hälinää — Puhemies koputtaa] Puolustusministeriön hallinnonalalle esitetään ensi vuodelle yhteensä noin 6,4 miljardia euroa, mikä on noin 112 miljoonaa euroa vähemmän kuin kuluvana vuonna. Vähennys johtuu pääosin monitoimihävittäjähankinnan maksuprofiilin muutoksista sekä puolustusmateriaalihankintojen ajoituksen siirtymisestä. Samalla määrärahoihin sisältyy lisäyksiä muun muassa Ukrainalle luovutetun puolustusmateriaalin korvaamiseksi. Valiokunta korostaa, että kyse on teknisistä ajoitusmuutoksista eikä Suomen puolustuskykyä heikennetä.

Puolustusmenojen osuuden bruttokansantuotteesta arvioidaan olevan noin 2,5 prosenttia, ja kehyspäättöksen mukaisesti puolustusmenot kasvavat kohti kolmea prosenttia vuoteen 2029 mennessä. Hallitus lisäksi on sitoutunut nostamaan puolustusmenot viiteen prosenttiin bkt:stä vuoteen 2035 mennessä Naton linjausten mukaisesti.

Valiokunta painottaa, että puolustusbudjetin eri osa-alueiden — henkilöstön, materiaalin, toiminnan ja infran — tulee olla keskenään tasapainossa.

Puolustusvoimien toimintamenoihin esitetään noin 2,6 miljardia euroa, mikä on vajaa 80 miljoonaa euroa enemmän kuin kuluvana vuonna. Lisäys kohdistuu erityisesti henkilöstömenoihin, kustannustason nousuun, kehittämisohjelmien toteuttamiseen sekä Nato-jäsenyyden aiheuttamiin velvoitteisiin. Valiokunta pitää tärkeänä, että henkilöstön määrää lisätään suunnitelmallisesti ja etupainoisesti sekä huolehditaan varusmiesten ja reserviläisten koulutuksesta ja hyvinvoinnista. Valiokunta korostaa myös sisäongelmien nollatoleranssia kasarmeilla ja varusmiesten terveyden turvaamista.

Valiokunta korostaa vapaaehtoisen maanpuolustuksen ja laajan reservin merkitystä osana Suomen puolustusjärjestelmää. Valiokunta lisää pääluokkaan 27 yhteensä 1,41 miljoonaa euroa. Lisäykset kohdistuvat vapaaehtoiseen maanpuolustukseen, reserviläistoimintaan sekä veteraanijärjestöihin, ja keskeisimpiä saajia ovat Maanpuolustuskoulutusyhdistys sekä Reserviläisliitto ja Reserviupseeriliitto. [Timo Heinonen: Hyvä!] Valiokunta lisää Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen rahoitusta 500 000 eurolla, jotta kasvaneeseen koulutustarpeeseen voidaan vastata ja reserviläiskoulutuksen taso turvata. Reserviläisliiton ja Reserviupseeriliiton rahoitusta lisätään kumpaakin 100 000 eurolla. Tällä tavoin tuetaan reserviläisten kansainvälistä yhteistyötä ja Nato-jäsenyyden edellyttämää yhteistoimintaa.

Budjetin alikohta PTK 132/2025 vp

Valiokunta painottaa, että vapaaehtoisen maanpuolustuksen rahoituksen tulee olla pitkäjänteistä eikä vuosittaisten kertaluonteisten lisäysten varassa, jotta toiminnan laajuutta ja sisältöä voidaan suunnitella ja kehittää ennakoitavasti osana puolustusjärjestelmää.

Lisäksi valiokunta kohdentaa rahoitusta muun muassa ulkomaanoperaatioiden veteraanien sekä kaatuneitten omaisten tukemiseen, joihin kumpaankin osoitetaan 200 000 euroa. [Timo Heinonen: Se on oikeus ja kohtuus!]

Puolustusmateriaalihankintoihin esitetään tulevalle vuodelle noin puolitoista miljardia euroa, ja valiokunta puoltaa esitettyjä uusia tilausvaltuuksia. Valiokunta korostaa, että ylikuumentuneilla puolustusmarkkinoilla hankintoja on koordinoitava tiiviisti Naton ja EU:n kanssa. Huomionarvoista on myös se, että kotimaisen puolustus- ja ilmailuteollisuuden rooli huoltovarmuuden ja kansantalouden kannalta on keskeinen.

Ukrainan tukeminen ja kriisinhallinta: Valiokunta pitää välttämättömänä, että Suomen tuki Ukrainalle jatkuu puolustusselonteon linjausten mukaisesti. Ukrainalle luovutettu puolustusmateriaali on korvattava täysimääräisesti, jotta Suomen oma puolustuskyky säilyy.

Valiokunta korostaa myös Suomen pitkäjänteistä roolia sotilaallisessa kriisinhallinnassa osana kansainvälistä vastuunkantoa ja kansallisen puolustuskyvyn vahvistamista.

Arvoisa puhemies! Pääluokan 27 kokonaisuudessa korostuvat uskottava puolustuskyky, toimiva asevelvollisuusjärjestelmä, laaja ja koulutettu reservi sekä korkea maanpuolustustahto. Valiokunta pitää esitystä perusteltuna ja katsoo, että sillä turvataan Suomen puolustus myös Naton jäsenenä muuttuvassa turvallisuusympäristössä. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Puolustusministeri Häkkänen, olkaa hyvä.

17.05 Puolustusministeri Antti Häkkänen: Arvoisa puhemies, ärade talman! Voimapolitiikka on tehnyt paluun maailmanpolitiikan arkeen, ja Suomen turvallisuusympäristö on muuttunut perustavanlaatuisesti ja pitkäaikaisesti. Valtioneuvoston puolustusselonteon mukaan meidän on varauduttava laaja-alaiseen vaikuttamiseen, pitkäkestoiseen sotilaalliseen painostukseen ja jopa vuosia kestävään laajamittaiseen puolustussodankäyntiin kansallisin voimavaroin ja osana Natoa. Tämä linjauksemme edellyttää, että puolustuskykymme on jatkuvasti kunnossa ja kehittyy ennakoivasti.

Vuoden 2026 talousarvioehdotuksessa puolustusministeriön hallinnonalalle esitetään yhteensä 6,4 miljardia euroa. Tämä on noin 111 miljoonaa euroa vähemmän kuin kuluva vuonna. Tämä lasku johtuu pääosin F-35-hävittäjien maksuaikataulujen muutoksesta. Vaikka määräraha on edelleen merkittävä, kyse on pitkälti aiemmin tehtyjen päätösten toimeenpanosta. On tärkeää ymmärtää, että puolustuksen rahoitus ei ole hetkellinen ratkaisu vaan pitkäjänteinen investointi kansalliseen turvallisuuteen. Esimerkiksi äsken mainittu F-35 on usean vuosikymmenen ajan Suomen puolustuksen selkäranka niin ilma-, meri- kuin maasuorituskykyjen osalta.

Arvoisa puhemies! Merkittävin avaus talousarviossa on puolustusmateriaalihankintojen tilausvaltuudet. Tarkoitus on hallituksen kevään 2025 linjausten mukaisesti käynnistää etupainotteisesti Maavoimien 2030-luvun materiaalihankkeita. Tämä uudistus on keskeinen osa Suomen puolustuskyvyn kehittämistä. Maavoimien liikkuvuuden ja tulivoiman parantaminen on välttämätöntä, jotta kykenemme vastaamaan nopeasti muuttuviin uhkiin ja ylläpitämään uskottavaa ennakkopelotetta. Kokonaisuus koostuu kahdesta osasta: 4 miljardin euron valtuus erityisesti Maavoimien liikkuvuuden kehittämiseen ja 2 miljardin eu-

Budjetin alikohta PTK 132/2025 vp

ron valtuus yhteisten asejärjestelmien kehittämiseen, erityisesti ampumatarvikkeiden hankintaan. Näiden maksatus ajoittuu pääosin vuosien 2029 ja 2036 väliselle ajalle. Puolustusmateriaalihankintoihin kohdennetaan vuodelle 2026 noin puolitoista miljardia euroa. Näillä määrärahoilla rakennetaan uutta suorituskykyä, vastataan muuttuneen toimintaympäristön vaatimuksiin ja myös korvataan Ukrainalle luovutettua materiaalia. EU:n rauhanrahaston kautta saadaan myös takaisin korvauksia Ukrainalle annetusta tuesta.

Vuoden 2026 talousarvio sisältää myös 100 miljoonaa euroa, joilla Suomi osallistuu Naton koordinoimaan PURL-aloitteeseen, jolla ostetaan puolustusmateriaalia USA:sta Ukrainan tueksi. Puolustusvoimien toimintamenot nousevat 79 miljoonalla eurolla noin 2,6 miljardiin euroon. Lisäys kattaa kustannustason nousun, palkkaustarkistukset ja Nato-jäsenyyden kustannukset. Nato-integraation kokonaiskustannukset ovat noin 82,5 miljoonaa euroa. Tämän lisäksi jäsenmaksuihin on budjetoitu 33 miljoonaa euroa. Suomen puolustuksen yhteensovittaminen osaksi Naton yhteistä puolustusta jatkuu tällä hetkellä suunnitelmallisesti.

Arvoisa puhemies! Vuoden 2026 talousarvioehdotus sisältää myös 116 miljoonan euron tilausvaltuuden järjestelmien huoltoon ja varaosahankintoihin. F-35-hankkeen rahoitus on edelleen merkittävä, 1,4 miljardia euroa. Vuoden 2026 valuuttakurssitappioarvio, noin 80 miljoonaa euroa, katetaan aiemmin myönnettyillä mutta käyttämättömillä määrärahoilla. Laivue 2020 -hankkeen menot ensi vuoden varsinaisessa talousarviossa ovat noin 213 miljoonaa euroa. Maanpuolustus- ja veteraanijärjestöjen tukemiseen ehdotetaan 12 miljoonaa euroa. Tämä rahoitus mahdollistaa veteraaniperinnetyön ja vapaaehtoisen maanpuolustuksen tukemisen koko maassa. MPK:n koulutustoiminnan tukeminen on erityisen tärkeää kasvavan kansalaiskiinnostuksen ja myös kustannusten nousun vuoksi. Vapaaehtoisella maanpuolustuksella on merkittävä rooli kokonaisturvallisuuden vahvistamisessa ja maanpuolustustahdon vaalimisessa. Sotilaallisen kriisinhallinnan menoihin esitetään 66 miljoonaa euroa. Suomalaisten kriisinhallintajoukkojen painopiste säilyy Libanonin UNIFIL-operaatiossa, ja osallistuminen EUAM Ukraine -koulutusoperaatioon jatkuu.

Puolustusministeriön hallinnonalan menot ovat 2,6 prosenttia bruttokansantuotteesta vuonna 2026. Hallituksen päätöksen mukaan puolustusmenot nostetaan kolmeen prosenttiin vuoteen 2029 mennessä. Tavoite vaikuttaa kenties kunnianhimoiselta, mutta uhkatilanteen valossa ja verrattuna muihin Venäjän rajamaihin lähialueillamme tavoitteemme on pikemminkin maltillinen. Vuoden 2026 tilausvaltuudet ovat askel kohti tätä uutta puolustuksen tasoa. Suuria tilausvaltuuksia on odotettavissa myös tulevaisuuden talousarvioissa. Ratkaisevin tekijä Suomen puolustuskyvyn varmistamisessa on puolustuksen pitkäjänteinen ja riittävä resursointi ja laaja parlamentaarinen sitoutuminen puolustuksen vahvistamiseen.

Lopuksi haluan kiittää eduskuntaa ja valiokuntajaostoa hyvästä yhteistyöstä vuoden aikana ja myös tehokkaasta vuoropuhelusta budjetin käsittelyn yhteydessä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia, ministeri. — Edustajat voivat nyt niin halutessaan pyytää minuutin mittaisia vastauspuheenvuoroja painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan. — Edustaja Lindberg, olkaa hyvä.

17.12 Jarmo Lindberg kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomen Nato-jäsenyys on alkanut hyvin. Linjamme on ollut, että hyödynnämme täysimääräisesti jäsenyyden oman kansallisen puolustuksen täydentämiseksi Naton yhteisellä pelotteella ja puolustuksella. Naton puolustus- ja operatiivinen suunnittelu on käynnissä. Olemme jo saaneet

Budjetin alikohta PTK 132/2025 vp

maavoimien alajohtoportaan Mikkeliin ja FLF-joukon sekä osallistumme aktiivisesti harjoituksiin. Olemme myös osallistuneet sekä ilma- että merivoimien joukoilla Naton rauhanajan tehtäviin. Olemme lähettäneet osaavaa henkilöstöä Naton rakenteisiin. Käsiteltävänä olevan talousarvion Nato-määrärahat mahdollistavat aktiivisen osallistumisemme myös ensi vuonna, jolloin Nato-jäsenyytemme vahvistuu entisestään. Kysyn ministeriltä: miten DCA-sopimuksen toimeenpano Yhdysvaltojen kanssa puolestaan on edennyt Suomessa ja ehkä laajemminkin Pohjoismaissa, jos siitä on tietoa?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Mäenpää, olkaa hyvä.

17.13 Juha Mäenpää ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Puolustusvaliokunnan lokakuussa antamassa lausunnossa valtion ensi vuoden talousarvioon liittyen todetaan: ”Suomi varautuu laajamittaiseen, pitkäkestoiseen ja korkean intensiteetin sodankäyntiin.” Tämän ymmärtäminen on aivan keskeistä puolustukseen liittyviä ja mitä tahansa muita taloudellisia päätöksiä tehtäessä.

Taannoinen Naton korkeimman johdon viesti Ukrainan sodan opeista eduskunnan puolustusvaliokuntaan korosti, että sotilaallisen varautumisen rinnalla on yhtä tärkeää varautua energian osalta. Mitä enemmän olemme energiassa omavaraisia, sitä vähemmän mahdollisen kriisin kohdatessa energiariippuvuutemme aiheuttaisi ongelmia. Arvoisa ministeri, miten Suomessa varaudutaan kotimaisen turpeen ja tämän energiakäytön osalta [Puhemies koputtaa] jatkossa?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kari, olkaa hyvä.

17.14 Mika Kari sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! On tärkeää, että täällä eduskunnassa kaikki puolueet sitoutuvat tähän puolustuksen kolmen ja puolen prosentin nousuun ja siihen vielä puoleentoista prosenttiin muita kuluja. Turvallisuuspoliittinen tilanne tulee jatkumaan vuosia, ehkä jopa vuosikymmeniä, jännitteisenä, tapahtuu sitten Venäjän hyökkäyssodan jatkossa ja mahdollisessa rauhanneuvotteluissa mitä sitten tahansa.

Puolustusbudjetit ovat nousseet jo viime hallituksen aikana kovasti. Ensi vuonna, niin kuin ministeri sanoi, puolustusbudjetti laskee mutta nousee uudelleen jyrkästi vuoden 27 jälkeen huomattavalla nousulla. Tämä nousu tulee tietenkin sitomaan monia hallituksia tämän jälkeen, koska jatko tulee olemaan pitkä. Arvostamme sosiaalidemokraattisessa puolueessa pitkälti myös sitä, että hallitus tarttui ehdotukseemme pitkän aikavälin parlamentaariseen työryhmästä suunnittelemaan näitä tulevia aikoja. Kiitos siitä vielä ministerille.

Olisin kysynyt ministeriltä: miten te näette, pitäisikö myös budjetista ja taloudesta keskustella tässä seurantatyön yhteydessä, jotta tulisi vankempi käsitys siitä, miten kaiken tämän tuleamme rahoittamaan? — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hanna Räsänen, olkaa hyvä.

17.15 Hanna Räsänen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos myös minun puolestani ministerille esittelystä, ja kiitos myös puolustusvaliokunnan puheenjohtajalle hyvästä yhteistyöstä, mitä valiokunnassa teemme.

Budjetin alikohta PTK 132/2025 vp

Ukrainan opit ovat opettaneet myös sen, että silloin kun on kriisi päällä ja lähestymässä, niin ensivasteen ovat antaneet sisäisen turvallisuuden viranomaiset eli poliisi, pelastusvoimat ja Raja, ja tätä oppia varmaan Suomessakin on hyvä noudattaa. Nyt kun Natoon tulee tämä viiden prosentin bkt-vaade, jossa kolme ja puoli on raakaa puolustusta ja puolitoista prosenttia sitä tukevaa, niin olisin halunnut kysyä ministeriltä, miten näette tämän: mahdunko siihen puoleentoista prosenttiin sitten kokonaisturvallisuuden asioita, mitkä sisältävät myös sisäisen turvallisuuden asioita Ukrainan oppien mukaisesti?

Tähän liittyy myös hyvä tavoite tuhannesta ampumaradasta. Olisinkin kysynyt, miten tämä nyt etenee, koska se on semmoinen asia, missä mikä nousee tuolla maakunnassa kierrellessä jatkuvasti esille, tämä tuhat ampumarata. Se hyvä tavoite, mikä siinä on ollut.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Holopainen, olkaa hyvä.

17.16 Hanna Holopainen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomi on Nato-jäsen, mutta yhäkin Suomen puolustamisen pohja on suorituskykyinen ja vahva reservi. Lainsäädännöllisesti meillä on maanpuolustusvelvollisuus, joka koskee kaikkia, mutta vain miehiä koskeva asevelvollisuus. Nuorten ikäluokkien pienentyessä olemme kuitenkin uuden haasteen edessä, ja myös Puolustusvoimain komentaja Jaakkola on tässä muutama viikko sitten ottanut kantaa siihen, että täytyisi käydä yhteiskunnallista keskustelua siitä, kuinka tähän haasteeseen pystymme vastaamaan.

Meillä oli tuossa viime kaudella Ilkka Kanervan vetämä parlamentaarinen komitea, joka toisaalta silloin antoi ehdotuksia siitä, kuinka asevelvollisuusjärjestelmää tulisi kehittää. Kysyisin siitä, kuinka nämä ehdotukset etenevät. Siinä oli muun muassa tämä kutsuntojen laajentaminen koskemaan koko ikäluokkaa, ja siviilipalveluksen kehittämistäkin ehdotettiin siinä.

Kysyisin ministeriltä: näkisittekö tarvetta sille, että tämmöistä parlamentaarista työtä olisi syytä nyt jatkaa, kun meillä on todellakin tämä uusi haaste, jossa sitten tätä tulevaisuuden reservin turvaamista joudumme yhdessä pohtimaan?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Minja Koskela, olkaa hyvä.

17.17 Minja Koskela vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tällä viikolla tuli tieto Ylen kautta, että Suomi on hankkinut Israelista enemmän aseita Gazassa toteutetun kansanmurhan aikana kuin aiemmin julkisuudessa on ollut tiedossa. Ylen mukaan useiden näiden hankintapäätösten perusteluissa on todettu näin, että Suomi ei voi ostaa tuotetta muualta kuin hankinnan alkuperäiseltä, israelilaiselta toimittajalta, eli käytännössä siis varaosia ja päivityksiä voi hankkia vain israelilaisilta toimittajilta. Tämä tarkoittaa siis sitä, että ollaan luomassa riippuvuutta Israelista, joka on osoittanut olevansa epäluotettava toimija muun muassa siksi, että se rikkoo ihmisoikeuksia ja kansainvälistä oikeutta jatkuvasti.

Tiedän, että meillä on erilaisia näkökulmia siitä, mitä aseita sieltä pitäisi ostaa ja pitäisikö aseita ylipäänsä ostaa. Vasemmistoliiton kanta on, että ei pitäisi, mutta minä kysyisin nyt kuitenkin näin, että miten tähän... [Timo Heinonen: Nämähän ostettiin teidän aikana! — Puhemies koputtaa] — Saanko kysyä, edustaja Heinonen, loppuun? — Kysymys olisi se: miten näitä riippuvuuteen liittyviä riskejä, joista varmaankaan kukaan ei pysty väittämään, että niitä ei lainkaan olisi, on arvioitu esimerkiksi huoltovarmuuden näkökulmasta?

Budjetin alikohta PTK 132/2025 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pyydän tosiaan edustajia kunnioittamaan sitä edustajaa, jolla on kulloinkin puheenvuoro. — Edustaja Kokko, olkaa hyvä.

17.19 Jani Kokko sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On selvää, että turvallisuudessa ei idealismi saa koskaan mennä realismin edelle, ja ehkä viitaten vähän tähän aiempaan kysymykseen on tietysti valitettavaa, että olemme näin sidoksissa israelilaisen puolustusvälineiteollisuuden kanssa, mutta syyt siihen ovat varsin realistisia. Niiden ratkaisut ovat parhaimpia Suomen turvallisuuden vahvistamiseksi. Ehkä tässäkin nähdään, miten paljon meidän pitäisi panostaa eurooppalaiseen puolustusvälinetuotantoon ja -kehitykseen, että emme olisi tässä maanosassa niin riippuvaisia meidän ulkopuolisista maista kuin tällä hetkellä olemme.

Arvoisa puolustusministeri, nyt kun näitä miljardeja riittää varustautumiseen hyvistä syistä johtuen, niin tiedustelisin, kuinka vahvasti Puolustusvoimissa ollaan ottamassa huomioon tämä muu puolustuksellinen kokonaisuus eli terveet ja puhtaat kasarmit sekä ennen kaikkea varusmiesten toimeentulo. Mitä aiotaan tehdä muun muassa kotouttamisrahalle ja sitten päivärahoille varusmiesten osalta?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Savola, olkaa hyvä.

17.20 Mikko Savola kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Arvoisa ministeri! Räjähdetuotantoa ja ampumatarvikkeita on Suomessa viime vuosina kehitetty määrätietoisesti. Puolustusvoimat on kumppaneiden kanssa investoinut tuotantoon ja ottanut tehokkaasti haltuun koko räjähteiden elinkaaren hallinnan. Huoltovarmuuden näkökulmasta Puolustusvoimien omaa tuotantoa on pidetty perustellusti tärkeänä, ja eduskunta linjasi viime kesänä puolustuselonteossa oman tuotannon merkityksen. Tästä huolimatta te olette käynnistänyt jälleen uuden selvityksen räjähdealan toiminnasta Suomessa. Näitä vastaavia selvityksiä on tehty useita viimeisen 20 vuoden aikana, ja niiden johtopäätös on ollut aina sama: räjähteiden elinkaaren hallinta on syytä pitää Puolustusvoimien käsissä. Tämä selvitys herättää vakavaa huolta eri paikkakunnilla erityisesti Ähtärissä sijaitsevan Räjähdekeskuksen esikunnan tuotannon tulevaisuuden sekä jopa 40—50 työpaikan säilymisestä. Kysynkin: miksi selvitys on käynnistetty uudelleen, vaikka oman tuotannon toimivuus on osoitettu, ja voitteko ministerinä vakuuttaa, ettei selvityksellä ole vaikutuksia Ähtärissä Etelä-Pohjanmaalla sijaitsevaan toimintaan tai alueen työpaikkoihin?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Harjanne, olkaa hyvä.

17.21 Atte Harjanne vihr (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Ja kiitos edustaja Ronkaiselle ja ministeri Häkkäselle alustuksista. Suomen puolustus nojaa laajaan ja osaavaan reserviin, ja reservin osaamisen ja maanpuolustustahdon ja -halun ja motivaation paras mahdollinen käyttö tämän maan turvaamiseksi on hyvin keskeinen kysymys meidän puolustuksessa.

Niin tärkeätä kuin onkin puhua erilaisista puolustusteknologioista, hankinnoista, kaikesta tästä, niin esitän huoleni puolustusministeriön hallinnollisista resursseista valmistella lainsäädäntöä, koska nähdäkseni sille on tarvetta tällä hetkellä esimerkiksi nimenomaan tämän reserviläisten käytettävyyden parantamisessa. Sieltä pointtaisin tämän, josta olen aikaisemminkin puhunut, eli virka-aputehtävissä hyödyntämisen yhtenä esimerkkinä, kan-

Budjetin alikohta PTK 132/2025 vp

sainväliset tehtävät varmaan toisena. Lisäksi on eittämättä muutakin lainsäädännöllistä, suoraa valmistelu- ja selvitystyötä, jota tulisi tehdä. Ymmärrän, että nyt tapahtuu teidän sektorillanne ja tontillanne todella paljon, ja esittäisin huolenaiheen, että onhan me resursoitu nyt tarpeeksi ihan sitä osaavaa hallinnon ja lainsäädännön valmistelutyötä ministeriössä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kaarisalo, olkaa hyvä.

17.23 Riitta Kaarisalo sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Lämpimät kiitokset minun puolestani ministerille tehdystä työstä ja erinomaisesta yhteistyöstä. Vaikka ensi vuonna hallituksen talousarvioesityksessä nämä puolustusmenot nyt vähenevät, niin meidän on siitä huolimatta pidettävä yhdessä huoli siitä, että tulevana vuosina puolustusmenoihin ei synny lovea suhteessa näihin tarpeisiin, ja siksi on äärimmäisen arvokasta ja tärkeää, että meillä on tämä yhteinen parlamentaarinen yhteisymmärrys ja yhteinen sitoutuminen näihin velvoitteisiin, mitä meillä on. Me ollaan etulinjan maa, ja se on meille ensisijaisen arvokasta ja tärkeää, että niistä pidetään kiinni.

Arvoisa ministeri, materiaalisen valmiuden ohella Puolustusvoimien suorituskyvyn edellytys on nimenomaan riittävä ja osaava henkilöstö. Olisin kysynyt, miten ministeriössä huolehditaan siitä, että henkilöstön määrää lisätään etupainotteisesti kahden viimeisimmän selonteon linjausten mukaisesti.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Heinonen, olkaa hyvä.

17.24 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Hyvä ministeri! Maamme puolustusta on hoidettu kiitettävällä tavalla ja pitkään. Nato-jäsenyytemme on alkanut hyvin, niin kuin tässäkin keskustelussa on tuotu esille, ja olemme vahva osa yhteistä sotilasliittoa.

Snellmanilaisuus lähtee siitä, että kuitenkin viime kädessä jokainen turvaa ensin oman sa, ja tähän on tietyllä tavalla kirjoitettu myös sisälle Natoonkin. Meidän keskeisin tehtävämme on Nato-maanakin turvata Suomen koskemattomuutta. Sen takia on äärimmäisen tärkeää, että hoidamme maavoimat nyt seuraavaksi kuntoon ja reserviläisarmeijasta pidetään hyvää huolta.

Haluan antaa kiitosta siitä, että MPK:n rahoitus on historiallisen korkealla tasolla. Tätä koulutusta ja kysyntää on vielä enemmänkin, mihin tämän päivän rahoitus riittää. Ampumaradat ovat aivan keskeinen osa: vain harjoittelemalla opitaan, ja on myönteistä, että tämä budjetti pitää sisällään nyt erillirahoitusta yhteensä 15 ampumaradalle. [Mika Kari: Muuallekin kuin Lopelle!] — Vastustitteko sitä?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen, olkaa hyvä.

17.25 Hannu Hoskonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Todellakin puolustusministeriön pääluokka on ehkä tämän aikamme tärkeimpiä pääluokkia. Puolustuksesta on huolehdittava, ja siinä on tehty hyvin työtä.

Tänä päivänä kuulumme juuri, että Patria on tehnyt ison kaupan Saksaan liittyen näihin panssaroiuihin ajoneuvoihin, mikä avaa ihan uuden ulottuvuuden suomalaisessa teollisuudessa. Totta kai niitä on tehty ennenkin, mutta nyt on päästy sellaiseen kokoluokkaan, joka

Budjetin alikohta PTK 132/2025 vp

on todella merkittävä. Eli kotimaisia puolustusmateriaaleja valmistetaan paljon, ja sen suhteen ei ole mitään ongelmaa.

Minä itäsuomalaisena kansanedustajana tulen Pohjois-Karjalasta, sen itäisimmästä kunnasta Ilomantsista, ja kaikissa puheenvuoroissa meille on aina sanottu — ja eräs Nato-kenraalikin käytti siitä puheenvuoron sanoen — että pitääkää tämä itärajan elinvoima kunnossa, koska sellaisen alueen puolustaminen on helpompaa. Näinhän Naton kenraalin viesti kuului tässä taannoin. Mutta valitettavasti nyt olen viimeisen kolmen vuoden aikana huomannut, että meidät on sinne itärajalle jätetty kyllä täysin yksin, aivan yksin. Meiltä on viety käytännössä kaikki tierahat pois, eliikkä kun sotilasinfra tarvitsee hyvät tiet ja radat liikkuakseen, niin niitä ei enää ole — heikkenee kunto koko ajan, ja olemme suruksemme huomanneet myös sen, että mitään uusiakaan avauksia ei ole.

Miten te, arvoisa kunnioittamani puolustusministeri, aiotte asiassa toimia, [Puhemies koputtaa] että meidän yksinäisyyden tunne siellä Itä-Suomessa ei mene masennuksen puolelle?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Immonen, olkaa hyvä.

17.26 Tomi Immonen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Me varaudumme tänään siihen tilanteeseen, että Ukrainan sota päättyy ja taistelun kovettamat venäläiset sotilaat palaavat varuskuntiin myös Suomen itärajalle, ja heitä on satojatuhansia. Kotimaakuntani Keski-Suomi on viime vuosina noussut merkittäväksi osaksi Suomen puolustusteollisuuden ja huoltovarmuuden kokonaisuutta. Esimerkiksi Vihtavuoressa Nammo on saanut 16 miljoonan EU-rahoituksen, joka kohdistuu räjähdeteollisuuden tuotannon laajentamiseen. Tämä investointi parantaa Suomen huoltovarmuutta ja vahvistaa Keski-Suomen kehittyvää asemaa kriittisen puolustusteollisuuden keskuksena. Samaan aikaan myös Tikka-koskelle rakennetaan infraa F-35-hävittäjien käyttöön, josta ensimmäisen puolustusministerimme olikin jo vastikään Yhdysvalloissa vastaanottamassa.

Arvoisa puhemies! Nämä investoinnit eivät ole pelkkiä numeroita budjetissa, vaan ne ovat konkreettisia panostuksia Suomen turvallisuuteen ja Keski-Suomen tulevaisuuteen. Käytän nyt tilaisuutta hyväkseni ja kiitän puolustusministeriä ja hallitusta tekemästään arvokkaasta työstä [Puhemies koputtaa] Suomen turvallisuuden eteen, ja toivotan samalla turvallista joulunaikaa kaikille suomalaisille.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Krista Mikkonen, olkaa hyvä.

17.28 Krista Mikkonen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Monien muiden Euroopan maiden ohella Suomi aikoo perustellusti lisätä puolustusmenojaan tulevina vuosina. No, puolustusbudjetti ei suinkaan ole ainoa, joka tuo talouteen paineita, ja siksi tietysti, jos pystymme löytämään ratkaisuja, joilla voimme samoilla toimilla edistää useita tavoitteita, niin sen parempi. Valiokunta nostaakin mietinnössään esille niin sanottujen luontopohjaisten ratkaisujen hyödyntämisen puolustuksen tukena. Luonnonolosuhteita on aina käytetty hyväksi sodankäynnissä. Esimerkiksi luonnontilaiset metsät antavat suojaa tai upottavat suot ohjaavat vihollista tietyille reiteille.

Nato on esittänyt viiden prosentin puolustusbudjettia, josta puolitoista prosenttia on niin sanottua puolustusta tukevia kuluja, ja ne voivat siis olla muuta kuin niin sanottua kovaa puolustusta. Kysynkin: voisimmeko näitä rahoja käyttää myös luontopohjaisten ratkaisui-

Budjetin alikohta PTK 132/2025 vp

jen edistämiseen, kun samanaikaisesti meidän täytyy noudattaa EU:n ennallistamisasetusta, joka velvoittaa meitä ennallistamaan? Samalla voimme lisätä luonnon tilaa, [Puhemies koputtaa] lisätä hiilinieluja ja pystyisimme tuomaan myös työtä Itä-Suomeen ennallistamisella. [Hannu Hoskosen välihuuto]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Werning, olkaa hyvä.

17.29 Paula Werning sd (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! En voi olla korostamatta, että koulutettu reservi ja vapaaehtoinen maanpuolustus ovat Suomen puolustuskyvyn ydintä myös Nato-jäsenenä. Puolustusvaliokunta on myös todennut, ettei Puolustusvoimien nykyinen koulutuskapasiteetti riitä vastaamaan kasvaviin tarpeisiin. Maanpuolustuskoulutusyhdistyksellä eli MPK:lla rooli on varsin korvaamaton tässä tilanteessa. Tästä huolimatta MPK:n rahoitus on edelleen vuosittain epävarmalla pohjalla, vaikka tarve koulutukselle on kasvava edelleen. Vuodelle 2026 esitetty rahoitus jää noin kaksi miljoonaa euroa alle todellisen tarpeen, mikä vaikeuttaa toiminnan suunnittelua ja heikentää koulutuksen vaikuttavuutta. Myös puolustusvaliokunta on pitänyt tätä asetelmaa kestävämmänä ja edellyttänyt ennustettavaa pitkäjänteistä rahoitusta. Kysyisin puolustusministeri Häkkäselältä: miten hallitus varmistaa, että MPK:n rahoitus mitoitetaan jo budjettiesittelyvaiheessa todellisiin tarpeisiin vastaavaksi ja sidotaan pitkäjänteiseen rahoituskehykseen?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Autto, olkaa hyvä.

17.30 Heikki Autto kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Haluan koko puolustusvaliokunnan puolesta kiittää valtiovarainvaliokuntaa ja erityisesti hallinto- ja turvallisuusjaostoa ja sen taitavaksi tunnettua puheenjohtajaa, edustaja Ronkaista, hyvästä työstä. Mietintö oli hyvä, ja kiitos myös puolustusvaliokunnalle hyvästä lausunnon ääressä tehdystä työstä. Tuolta mietinnöstä löytyi paljon niitä asioita, joita myös puolustusvaliokunta lausunnossaan toi esille. Ja tietysti erityinen kiitos ministeri Häkkäselälle, joka vakaalla ja varmalla otteella tällaisina vaikeina aikoina luotsaa tätä Suomen puolustuspolitiikkaa omassa tärkeässä roolissaan.

Kuten keskustelussa on käynyt vahvasti ilmi, Suomi nojaa vahvaan maanpuolustustahoon, joka on myös mitatusti tässä budjettikäsittelyn aikana osoittautunut olevan edelleen vahvistumaan päin. Siksi on tärkeää, että puolustusministeri hyödyntää tämän laajan parlamentaarisen yksimielisyyden vahvan puolustuksen edelleen kehittämiseen ja tulevan vuoden aikana, jos esimerkiksi rahoitus- tai erilaisia lisävaltuustarpeita tulee, [Puhemies koputtaa] niitä vaikka lisätalousarvioesitysten kautta sitten eduskunnalle tuodaan.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Niemi, olkaa hyvä.

17.32 Veijo Niemi ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Arvoisa ministeri! Kolme lyhyttä kysymystä:

Suomi on vihdoinkin saanut ensilennolle ensimmäisen F-35:n siellä USA:ssa. Koska kyseisen yksilön pyörät koskettavat ensi kertaa suomalaista kenttää?

Toinen kysymys: Rauman telakalla nämä neljä korvettia — mikä on niiden valmistustilanne?

Budjetin alikohta PTK 132/2025 vp

Kolmas kysymys: Venäjä vahvistaa Itämerellä koko ajan valvontaansa, siellä on jatkuvasti hävittäjiä, koneita, laivoja ynnä muita. Jos siellä huoltovarmuus tulee erittäin vaikeaksi Suomen kannalta, niin missä tilanteessa meillä on tällä hetkellä rata- ja maantieteydet esimerkiksi Tromssaan tai Narvikiin? — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Suhonen, olkaa hyvä.

17.33 Timo Suhonen sd (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa herra puhemies! Suomen puolustus perustuu yleiseen asevelvollisuuteen, laajaan reserviin ja korkeaan maanpuolustustahtoon. Nykyisessä turvallisuustilanteessa on selvää, että kaikkien panosta tarvitaan, jokaisen kykijensä mukaan.

Arvoisa puolustusministeri, vuosi menee nopeasti. Kysyin vuosi sitten teiltä, miten jatkossa diabeetikot voivat osallistua asevelvollisuuden suorittamiseen, ja, arvoisa ministeri, vastasitte vuosi sitten, että asia etenee. Kysyn nyt samaa asiaa: Mikä tällä hetkellä on tilanne? Miltä tulevaisuus näyttää diabeetikoitten suhteen ja heidän mahdollisuuteensa suorittaa asevelvollisuus?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Linnell, olkaa hyvä.

17.33 Jarno Linnell kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä kun on epävarma turvallisuusympäristö, niin voinee todeta, että ollos huoleton, hallitus, puolustusministeri, puolustusvaliokunta ja eduskunta valveill’ on, kuten on myöskin Suomen kansa. Aivan tässä viimeisimmässä MTS:n mittauksessa tuli esille, että puolustuspolitiikan hoidolle ja myöskin puolustusmäärärahojen tasolle kansalaiset antavat vahvan luottamuksen.

Mutta kun me nyt puhumme prosenteista ja euroista, niin oleellista on myös miettiä sitä koko kakkua, mistä sitä jaetaan. Nyt kun katsoo tällä hetkellä, missä markkina erityisesti kasvaa, niin kyllä se liittyy puolustusteollisuuteen, varautumiseen, turvallisuusteknologiaan, avaruuteen, kyberturvallisuuteen ja niin edespäin. Siinähan on valtavat mahdollisuudet meidän elinkeinoelämälle. Tämän takia, arvoisa ministeri, kysyisinkin: Onko odotettavissa lisää myönteisiä uutisia meidän elinkeinoelämälle tältä sektorilta? Miten ministeriössä tätä suomalaista osaamista [Puhemies koputtaa] entistä aktiivisemmin viedään maailmalle?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Ronkainen, olkaa hyvä.

17.35 Jari Ronkainen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluan esittää kiitokset ministerille hyvästä työstä Suomen puolustuksen eteen. Kävitte valiokunnan puheenjohtaja, edustaja Auton kanssa ottamassa vastaan ensimmäisen F-kolmevitosen. Se näytti erittäin hienolta tilaisuudelta, ja näyttäisi siltä, että hanke etenee aivan suunnitellussa aikataulussa. Samoin Nato-integraatio näyttäisi menevän Puolustusvoimien osalta erittäin hyvin. Ja se, mitä tervehdin ilolla, on se, että myös reserviläisjärjestöt ajavat itseään asemiin kohti sitä kansainvälistä yhteistyötä, ja se on erittäin hyvä asia.

Kaiken tämän kansainvälisen toiminnan kentällä ei tietystikään pidä unohtaa sitä kansallista puolta ja kansallista lainsäädäntötarvetta, esimerkkinä vaikka tuo reservin ikärajan nosto. Sehän oli äärimmäisen hieno juttu, ja sillä saatiin reservin kokoa kasvatettua. Näin

Budjetin alikohta PTK 132/2025 vp

joulun allahan teillä olisi nyt hyvä mahdollisuus kertoa meille, mitä muita hyviä uusia lainsäädäntöhankkeita teillä on putkessa. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lyly, olkaa hyvä.

17.36 Lauri Lyly sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Puolustusmenot kasvavat, asejärjestelmiä ja kalustoa hankitaan, ja se on välttämätöntä tähän turvallisuustilanteeseen nähden. Siihen liittyy minun kysymykseni. Kun näitä järjestelmiä hankitaan niin kotimaasta kuin ulkomailta, kuinka suuri kotimaisuusaste on? Paljonko siitä puolustusmenon hankintaeurosta jää kotimaahan? Mikä on se kotimaisuusaste? Kuinka paljon me pystytään tekemään täällä niitä asioita itse?

Tämä on myöskin aika iso työllisyyskysymys. Myös nämä ulkomaiset hankinnat Patrialta ja muilta, joista on viime päivinä luettu, ovat toinen osa sitä. Mutta kuinka paljon näistä omista hankinnoista jää kotimaahan? Ja sitten: kuinka paljon ulkomailta tehty hankinnat kompensoivat näitä? Se liittyy tähän, kuinka me pystymme rahoittamaan näitä hankkeita. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Pauli Kiuru, olkaa hyvä.

17.37 Pauli Kiuru kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Valiokunnan mietinnössä otetaan kantaa tiedonsaantiin: eduskunnan on saatava kaikki se tieto, mikä on tarpeen. Sen suhteen kiitän puolustusministeriä ja tasavallan presidenttiä. Olette pitäneet ainakin ne valiokunnat, joissa itse teen työtä, puolustusvaliokunnan ja tiedusteluvalvontavalioikunnan, erinomaisesti kartalla asioista. Samalla kiitän kyseisiä valiokuntia erinomaisesta työskentelystä ja hengestä. [Mika Kari: Kiitos!]

Ampumaradat ovat nousseet esiin ja nousevat tässä valiokunnan mietinnössä esiin. Lupa-asiat ovat menossa eteenpäin. Lausuntoluonnoksella on... [Puhujan mikrofonin sulkeutuu]

Puhemies Jussi Halla-aho: Nyt mikrofoninne taisi mennä pois päältä.

Uusi yritys. Aikaa tuli varmaan 60 sekuntia lisää. — Se ei ole puolustusministeriön asia, mutta varmasti olette seurannut, miten tämä etenee ja riittääkö vaalikausi asioiden kuntoon saattamiseen siltä osalta.

Toinen kysymys liittyy kotimaisen puolustusteollisuuden tilanteeseen. Paljon on hyviä yrityksiä ja aihioita, mutta monet yritykset kokevat, että Puolustusvoimien referenssit ovat aivan keskeisiä vientiponnisteluille. Kuinka hyvin tämä pystytään Puolustusvoimissa ottamaan huomioon? — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Savola, olkaa hyvä.

17.38 Mikko Savola kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Perusteet puolustuksemme pohjaksi ovat vahvat, ja ne ovat ne, mitkä ovat meillä olleet vuosikymmenet: yleinen asevelvollisuus ja koulutettu reservi, koko Suomen puolustaminen, nyt osana liittokuntaa.

Budjetin alikohta PTK 132/2025 vp

Arvoisa puhemies! Arvoisa ministeri! Mielikuva on se, että rahaa on. Se on mielikuva, mikä tuolla nyt liikkuu. Sanoisin mieluummin, että tarpeita on, ja niin kuin tämä budjetti osoittaa ja niin kuin ministerin puheenvuorokin osoitti, ne tarpeet ovat erityisesti silloin — me nyt ollaan annettu näitä valtuuksia — kun tilaukset tulevat vuosina 29—36. Eli tarpeita on jatkossa paljon. Kysynkin teiltä nyt, ministeri, tulisiko kenties näitä tiettyjä tarpeita aikaistaa, koska esimerkiksi henkilöstölle on valtava tarve. Nyt se henkilöstön lisäys painottuu tänne loppukauteen. Kertausharjoituksien lisäämiselle on valtava paine. Materiaalihankinnoille on valtava paine. Vapaaehtoinen maanpuolustus kamppailee joka kerta ykkösmiljoonista, siitä, miten se ensi vuoden koulutussuunnitelma toteutetaan.

Arvoisa puhemies! [Puhemies koputtaa] Jos sen verran sallitte, niin haluan kiittää meidän hyvää valiokuntaamme, erityisesti valiokunnan puheenjohtaja Heikki Auttoa, Jari Ronkaista ja Mika Karia tästä hyvästä työstä, ja kaikkia muitakin valiokunnan jäseniä — korsuhenki on pysynyt vahvana — sekä myös teille, arvoisa ministeri, kiitokset yhteistyöstä kuluneen vuoden aikana. [Mika Kari: Kiitos samoin!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Strandman, olkaa hyvä.

17.40 **Jaana Strandman ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sotilaalliseen kriisinkestävyyteen ja Suomen kokonaisturvallisuuteen kuuluu paljon muutakin kuin kalusto, varastot ja rakenteet. Ratkaisevassa asemassa ovat ihmiset. Kansalaisten henkinen kriisinkestävyys on osa maanpuolustusta ja huoltovarmuutta, ja sen merkitys korostuu erilaisissa kriiseissä. Henkinen huoltovarmuus tarkoittaa kykyä toimia, kestää painetta ja säilyttää toimintakyky myös poikkeusoloissa. Vaikka maanpuolustustahto on Suomessa korkealla, mielenterveyden haasteet heikentävät kriisinsietokykyä ja voivat murentaa kokonaisturvallisuutta. Myös varusmiesten palveluksenkeskeytykset ovat kasvaneet. Psykkinen kriisinkestävyys rakentuu pitkäjänteisesti terveyden, koulutuksen, osallisuuden ja luottamuksen varaan. Siksi henkiseen huoltovarmuuteen on varauduttava samalla vakavuudella kuin sotilaalliseen puolustukseen. Tämä edellyttää poikkihallinnollista yhteistyötä ja selkeää roolia ja vastuuta. Arvoisa ministeri, mitä konkreettisia toimia puolustusministeriö tekee henkisen huoltovarmuuden vahvistamiseksi?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Harjanne, olkaa hyvä.

17.41 **Atte Harjanne vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluaisin vielä kiittää jaostoa tästä esityksestä, jossa Reserviupseeriliitolle on ajatus antaa rahaa kansainvälisen toiminnan kehittämiseen. On tärkeää luoda näitä yhteyksiä läpi koko reserviläiskentän ja oppia muualtakin. Täytyy itse reserviupseerina kyllä todeta jollain tavalla alisuoriutuneeni, kun tajusin, että reserviupseerikurssitovereistani toinen on puolustusministeri ja toinen on puolustusvaliokunnan puheenjohtaja. Itse täällä vain riviedustajana nyyhään. [Mika Kari: Toistaiseksi!]

Kansainvälisyyteen liittyy itse asiassa varsinainen kysymyskin. UNIFIL-operaatiohan on nyt päättymässä ensi vuoden lopulla ja vuoden 27 aikana on tällainen vetäytymisvaihe. Olisin kysynyt puolustusministerin näkemystä: Kuinka merkityksellistä ja tärkeää on, että meillä on joku tällainen suuremman mittakaavan kriisinhallintaoperaatio, jossa ollaan mukana? Onko tähän liittyen jotain pohdiskelua yhteistyössä ulkoministeriön kanssa jo tiedossa?

Budjetin alikohta PTK 132/2025 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lahdenperä, olkaa hyvä.

17.42 **Milla Lahdenperä kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos ministerille erinomaisesta työstä Suomen puolustuksen ja kokonaisturvallisuuden eteen. Hallitus panostaa määrätietoisesti Suomen ja suomalaisten turvallisuuteen. Turvallisuudesta ei voida tinkiä, sillä se on valtion keskeisin perustehtävä kaikissa oloissa. Suomen puolustuksen lähtökohtana on vahva kansallinen puolustuskyky. Yleinen asevelvollisuus, koko maan puolustaminen ja korkea maanpuolustustahto muodostavat jatkossakin sen perustan. Samalla huolehditaan siitä, että puolustuskykymme vastaa muuttuneen turvallisuusympäristön vaatimuksia. Kokoomukselle on tärkeää, että kansallisen puolustuskykymme perusta turvataan myös tulevaisuudessa. Vahva ja uskottava puolustus takaa sen, että Suomi voi päättää omasta tiestään myös vaikeina aikoina. Kysyisinkin: millä keinoilla vapaaehtoista maanpuolustusta ja reserviläistoimintaa pystytään vahvistamaan jatkossa entisestään?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kokko, olkaa hyvä.

17.43 **Jani Kokko sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomalainen puolustusvälineteollisuus on lyönyt itseään maailmalla lävitse, ja on useita yrityksiä, jotka ovat saaneet erittäin hyviä vientimahdollisuuksia ei pelkästään eurooppalaisille vaan ihan kansainvälisille markkinoille. Ehkä voisi sanoa, että muun muassa Patrian panssaroitu miehistönkuljetusajoneuvo on tästä malliesimerkki, josta useat Euroopan asevoimat ovat kiinnostuneita.

Nimenomaisesti tämä viesti olisi hyvä saada vahvasti esille siellä eurooppalaisissa pöydissä liittyen näihin hankintoihin, että me kykenisimme vähentämään protektionismia, mitä Euroopassa on tässä puolustusvälinekysymyksessä, ja löytämään niitä parhaimpia kyvykkyyksiä riippumatta siitä, mistä jäsenmaasta ne tulevat, ja tätä kautta käyttämään veronmaksajien rahoja tehokkaasti. Meillä varmasti on tarjota sellaisia kyvykkyyksiä ja tuotteita, jotka ovat parempia kuin muualla Euroopassa, ja varmasti monilla eurooppalaisilla mailla, kuten Saksalla, on sellaisia puolustusratkaisuja, jotka ovat parempia kuin meidän vastaavat. En näkisi, että tässä eurooppalaisten maiden pitäisi ryhtyä kilpasille ja protektionismia nostamaan esille vaan että löydettäisiin näitä laajoja eurooppalaisia ratkaisuja.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Jukkola, olkaa hyvä.

17.44 **Janne Jukkola kok** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Haluan ensiksi onnitella tänään aliupseerikoulusta valmistuneita uusia alikersantteja ja kiittää tällä viikolla reserviin siirtyviä varusmiehiä ja -naisia. Yksi heistä löytyy aivan erityisen läheltä. Teidän työnne ja sitoutumisenne ovat suomalaisen maanpuolustuksen kivijalkaa.

Arvoisa puhemies! Tässä turvallisuusympäristössä hallitus kantaa vastuunsa siitä, että Suomi on uskottavasti puolustuskykyinen. Puolustusministeriön budjetti on ennen kaikkea sijoitus Suomen turvallisuuteen ja rauhaan. Me huolehdimme siitä, että Puolustusvoimilla on käytössä nykyaikaiset ja toimivat suorituskyvyt, tulivatpa ne Euroopasta, Yhdysvalloista tai Israelista.

Hallituksen ja eduskunnan yhteinen tavoite on selvä: näitä järjestelmiä ei hankita käyttöä varten vaan ennaltaehkäisyä varten. Vahva puolustus on paras tae sille, ettei Suomea koskaan testata tositilanteessa.

Budjetin alikohta PTK 132/2025 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kari, olkaa hyvä.

17.46 **Mika Kari sd** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa herra puhemies! Tänään on ilon päivä. On julkaistu Patrian ja Saksan sopimus: suomalaista erityisosaamista, panssariajoneuvoja, miehistönkuljetusajoneuvoja jopa miljardilla, ehkä jopa kahdella miljardilla, myydään Saksaan.

Olen toistakymmentä vuotta taistellut Hämeenlinnan Patrian tehtaan puolesta, myös aikana, jolloin Patrian tehdasta oltiin mahdollisesti jopa myymässä osin ulos. On hienoa, että tämä taistelu voitettiin yhdessä, ja haluan kiittää myös puolustusministeriä näistä panostuksista viennin edistämiseen — erinomaisen hyvä asia.

Minulla on kädessäni myös lakialoite — toimikoon se tässä pienenä markkinointina — MPK:n toiminnan rahoittamisen uudistamiseksi, lakialoite, jolla olisi tarkoitus saada muutettua nykyistä lakia maanpuolustuksesta niin, että MPK voisi käyttää kaikkeen toimintaansa sitä valtionapua, jonka valtio ohjaa, ei vain rajattuihin toimiin. Mielelläni kysyisin, ministeri, teidän näkemystänne myös tämän lakialoitteen läpimenon tarpeellisuudesta. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Valtola, olkaa hyvä.

17.47 **Oskari Valtola kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Suomen turvallisuuspolitiikan perustana on vahva oma puolustus, ja nyt tätä rakennetaan ja vahvistetaan osana Natoa. Jännitteinen turvallisuusympäristö, itänaapurin arvaamaton käytös ja suurvaltapoliittisen ajattelun voimistuminen eivät anna aihetta puolustuksen karsimiseen. Vaikeassakin taloudellisessa tilanteessa valtion tärkein tehtävä on pitää suomalaiset turvassa. Se on siis valtion tärkein tehtävä. Panostukset kansalliseen puolustukseen ovat siis välttämättömiä. On tärkeää, että puolustusta kehitetään jatkossa nopeutetulla aikataululla muuttuneen toimintaympäristön kasvaneiden vaatimusten mukaisesti puolustukseen osoitettavilla lisäresursseilla. — Kiitoksia hallitukselle tästä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Werning, olkaa hyvä.

17.48 **Paula Werning sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Toisena asiana haluan nostaa esiin puolustuskyvyn inhimillisen perustan. Valiokunta on todennut, että Puolustusvoimien henkilöstömäärä ei vastaa Nato-jäsenyyden myötä laajentuneita tehtäviä ja että henkilöstön jaksaminen on koetuksella.

En voi olla myöskään kiinnittämättä huomiota kasarmien vakaviin sisäilmaongelmiin. Tähän tilanteeseen puolustusvaliokunta on myös edellyttänyt välittömiä korjauksia tai väistötiloja.

Lisäksi on todettava, että varusmiesten päivärahojen taso on jäänyt auttamattomasti jälkeen kustannuskehityksestä ja vaatii merkittävää korotusta.

Kysyisin puolustusministeri Häkkäselältä: miten hallitus aikoo käytännössä vahvistaa Puolustusvoimien henkilöstöä, ratkaista kasarmien sisäilmaongelmat ripeästi ja toteuttaa varusmiesten päivärahojen korotuksen tulevalla budjettikaudella?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hänninen, olkaa hyvä.

Budjetin alikohta PTK 132/2025 vp

17.49 Juha Hänninen kok (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Ensin aluksi mielipide: me tarvitaan asejärjestelmät, maailman parhaat asejärjestelmät, joilla pärjätään viholliselle. Se on se kriteeri.

Mennään kohtaan maanpuolustus- ja veteraanijärjestöt, jotka ovat suomalaisen maanpuolustustahdon sanansaattajia. Heidän merkityksensä turvallisuudelle ei rajoitu perinteiden vaalimiseen. Meidän tulee aina muistaa, että ilman sankarivainajia ja sotiemme veteraaneja emme olisi täällä tänään nauttimassa tästä hyvinvoinnista ja heidän mittaamattomat, raskaat uhrauksensa ovat sen meille nyt mahdollistaneet. Kiitos ja kunnia heille. Heidän työnsä tukee reserviläistemme osaamisen ylläpitämistä, kunnioitettujen veteraanien muiston ja arvokkuuden säilyttämistä sekä turvallisuustietojen ja -taitojen kansallista kehittämistä. Kysyn puolustusministeriltä: kun on valtavan tärkeä asia, että meillä on hyväkuntoinen reservi, niin mitä me voitaisiin tehdä aivan erityisesti sen hyväksi, että meillä on viimeisen päälle iskussa olevat reserviläiset? — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Autto, olkaa hyvä.

17.50 Heikki Autto kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tosiaan kun tulevaisuudessa puolustusmenot kasvavat ja Suomi on nyt aivan oikealla uralla sen sitoumuksen osalta, niin on tärkeää, että pidetään kiinni siitä perinteisesti meille hyvin toimineesta mallista, että kolmannes rahoista käytetään uuden materiaalin hankintaan, kolmannes omaan henkilöstöön ja kolmannes sitten siihen varsinaiseen toimintaan. Tässä mielessä täällä on nostettu esiin tosi monissa puheenvuoroissa todella tärkeitä näkökulmia vaikkapa asepalveluksen puitteiden kehittämiseen, asevelvollisten sosiaalisiin etuuksiin ja niin edelleen.

Arvoisa puhemies! Näistä hankinnoista haluaisin lyhyesti todeta, edustaja Koskela muun muassa niistä kysyi ja edustaja Lyly käytti hyvän puheenvuoron. Tosiaan viimeisen kymmenen vuoden ajanahan reilu kolmannes hankinnoista on tehty Suomesta, mutta Suomi tarvitsee vain tietyn määrän esimerkiksi miehistönkuljetusajoneuvoja tai satelliitteja tai niin edelleen, eli on selvää, että on myös ulkoa hankittava asejärjestelmiä. Vain neljä prosenttia hankintojen rahallisesta arvosta on suuntautunut Israeliin, mutta on selvää, että Israelista on hankittu vaikkapa viime hallituksen kaudella ilmapuolustuksellemme aivan kriittistä kyvykkyyttä, [Mikko Savola: Tärkeitä hankintoja olivat nämä!] ja nyt on sitten ostettu lisää ampumatarvikkeita näihin järjestelmiin, joita on aiemmin hankittu.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Pauli Kiuru, olkaa hyvä.

17.51 Pauli Kiuru kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tiedustelun merkitys on tullut vahvasti esiin Ukrainassa käytävän sodan myötä. Se ei tietysti meille suomalaisille ole sinänsä mikään yllätys, kuinka tärkeä asia se on. Kysymykseni liittyy siihen, että kun vuonna 2019 tiedustelulait tulivat pitkän valmistelun jälkeen Suomessa voimaan, niin tilannehan muuttui Suomen liittyessä Natoon, eli meille avautui aivan uudenlainen tilanne myös tiedustelutiedon saamisessa ja myös antamisessa. Kysymykseni ministerille liittyy siihen, miten tämä uusi tilanne on vaikuttanut toimintaan, ja kuinka näette tämän tiedusteluyhteistyön toimivuuden erityisesti USA:n kanssa tällä hetkellä sujuvan.

Puhemies Jussi Halla-aho: Ministeri Häkkänen, viisi minuuttia, olkaa hyvä.

Budjetin alikohta PTK 132/2025 vp

17.52 Puolustusministeri Antti Häkkinen: Arvoisa puhemies! Kiitän hyvistä kommentteista ja puheenvuoroista. Ensinnäkin maailmanpolitiikan arvaamattomuus ja turbulenssihan ovat viime viikkoina puhuttaneet paljon, mutta sitä ei pienen, kaukaisen, pohjoisen Venäjän rajamaan kannata jäädä vain hämmästelemään ja kommentoimaan ulkopoliittisilla areenoilla vaan miettiä, mitä me itse voimme tehdä. Se itse tekeminen on juuri tätä. Kuinka paljon ehdimme itse vahvistamaan omaa puolustusta ja huoltovarmuutta ja myös talouden iskukykyä ja perustaa, nämä ovat viime kädessä meidän omissa käsissä olevia asioita. Sen rinnalla me rakennetaan kansainvälisen puolustuspoliitiikan nurkkapultteja hyvin monen pilarin varaan, joista yksi on USA-yhteistyö. Materiaalin, teknologian, DCA-sopimuksen, kriittisten teknologioiden, työryhmien ja monien muiden pilareiden kautta meitä implementoidaan Natoon laaja-alaisesti ja syvällisesti tällä hetkellä, samoin Nordefco-puolustusyhteistyöhön, JEF-puolustusyhteistyöhön ja sen lisäksi kahdenvälisillä erilaisilla järjestelyillä maiden välillä. Eli meillä on hyvin laaja kudelma kansainvälistä puolustusyhteistyötä — aina Japani-, Korea-yhteistyöstä lähtien — jolla me tuetaan meidän huoltovarmuutta, kriisinkestokykyä ja sitten ihan kovaa operatiivista toimintaa tiukassa paikassa, useiden eri pilareiden kautta, kansainvälisellä verkostolla. Mutta kaikki lähtee kotimaan puolustuskyvystä, maanpuolustustahdosta, reserviläisten kunnosta ja näin pois-päin.

Nato-tavoitteet: Kaikki ne Nato-tavoitteet, mitä puolustukselle on rakennettu tällä vaalikaudella, on tällä hetkellä täytetty kovalla lobbaamisella ja väänöllä, myönnetään, määrätietoisella vaikuttamisella kansainvälisillä areenoilla. Ne kaikki on saatu maaliin. Työtä riittää toki vielä, mutta kaikki ne on saatu maaliin ja itse asiassa nopeammassa aikataulussa kuin aluksi edes arveltiin.

DCA-sopimuksen toimeenpano: Juuri tuoreeltaan, pari viikkoa sitten, tapasin puolustusministeri Hegsethin kanssa. Samoin USEUCOMin ja Pentagonin porukoitten kanssa tiivis vuoropuhelu jatkuvasti etenee oikeaan suuntaan oikeassa aikataulussa. Olemme erittäin tyytyväisiä. Ja myös Pohjola-kokonaisuus etenee, etenee hyvin, ja nämä kaikki myös täydentyvät tässä Norfolkin alle menevässä kokonaissuunnittelussa.

Energiaomavaraisuuskysymys: Päivä päivältä yhä tärkeämpi asia. Me emme lähde ottamaan yksittäisiin energiantuotantomuotoihin sinänsä kantaa, mutta se, mitä Venäjä tekee Ukrainassa — yrittää saada maan polvilleen energiajärjestelmän tuhoamisella — pitää ottaa huomioon myös Suomessa energiapoliittisissa selonteoissa ja muissa.

Parlamentaarinen seuranta: Varsinaisia talouspoliittisia toimenpiteitä siellä ei käsitellä — vaikka saa käsitellä kaikkea, mitä haluaa — vaan siellä käsitellään yleisesti ymmärrystä, mihin tullaan käyttämään ja millä aikavälillä rahaa ja resursseja suhteessa Venäjän muodostamaan uhkaan.

Puolustusteollisuuden kokonaisuudesta tiiviisti, äärettömän laajasta aiheesta: Miljardien kaupat tänään julkaistu. Meillä on puolustusministeriön johtamana rakennettu suomalaisten firmojen tuotteiden ympärille useita eri puolustusteollisuushankkeita, joihin me väännetään nyt muita maita mukaan. Patrian panssariajoneuvohanke on yksi näistä, se on tänään saanut jättitilauksen Saksasta — Saksa liittyi tähän kaksi kuukautta sitten. Lisää on tulossa. Myös Iceye — meillä on satelliittiyhteistyörinki — on tänään saanut Saksasta ison tilauksen. Saatiin jo Hollanti ja Puola siihen aiemmin syksyllä mukaan. Erittäin isoja tilauksia. Eli me vivutetaan näitä firmoja eteenpäin. Siitä tulee Suomeen työllisyyttä ja vientiä mutta samalla eurooppalaisia yhteisiä tuotteita, yhteensopivia tuotteita. Ja myös me ostetaan maailmalta. Meille on äärimmäisen tärkeää, kun me tiedetään vaikka tuon naapurin

Budjetin alikohta PTK 132/2025 vp

tarkat kyvykkyydet ja se tietää eri tuotteiden kyvykkyydet, että meillä on oikeasti paremmat vehkeet. Se kotimaisuusaste eurossa on meille tärkeä, mutta me joudutaan kirittämään meidän firmoja, jos se firman tuote ei vastaa sitä naapurin muodostamaa uhkaa. Sellaisella tuotteella ei tee mitään, jolla ei pärjää rintamalla, viime kädessä. Eli me tehdään tavallaan paljon panostusta kotimaahan tällä hetkellä, mutta me joudutaan myös kirittämään meidän firmoja tietyssä tuotekehityksessä, ja sitten sitä kautta niistä tulee yleensä myös hyviä vientifirmoja.

Puolentoista prosentin sisältö: maanpuolustus edellä suunnitellaan puolentoista prosentin sisältöä.

Tuhannen ampumaradan tavoite: iso hanke lähti eteenpäin, kun pistettiin tässä vireille lainsäädäntöhanke, jossa luvitusta nopeutetaan ja sujuvoitetaan.

Kasarmit: Siellä edetään erittäin hyvin tällä hetkellä. Meillä on ongelmakasarmeja yhä vähemmän koko ajan, pohjoisessa muutama, etelässä muutama, ja niitä on saatu korjattua voimakkaasti.

Päivärahojen nostoa kannatan lämpimästi. Pyrimme löytämään siihen resurssit ja ratkaisut heti vaan, kun vähänkään tähän liikenee resurssia.

Henkilöstön riittävydessä edetään jo, isot koulutusmäärät on laitettu voimaan, voimakkaasti edetään ja itse asiassa ennakoidaan jo nyt sitä puolustuksen uutta kolmen ja puolen prosentin asentoa. Meillä on ollut puolustus siis noin puolentoista prosentin asennossa vuosikymmeniä, ja nyt se tulee olemaan kolmen ja puolen, siis yli kaksinkertaisessa asennossa, ja nyt sitä rakennetaan jo ennakoivasti.

Itä-Suomen osalta on satojen miljoonien investoinnit puolustuksen sektorilla, mutta myönnettäköön, että Pohjois-Karjala on yksi sellainen maakunta, joka ei ole meidän selkeissä kohdelistoissa tässä kokonaisuudessa. Mutta Itä-Suomeen tuli vaikka Nato-päämajaa. Pohjois-Savon tukikohtarakenteita ja muita kehitetään massiivisilla summilla, samoin Kymenlaaksoa ja muuta. Mutta me ei voida myöskään kokonaisuudessaan muuttaa puolustusbudjettia aluekehitysbudjetiksi, joten tunnistan tämän haasteen erittäin selkeästi.

Ensimmäinen F-kolmevitonen tulee syksyllä Suomeen, ja sen ympärille me neuvoteltiin USA:ssa just nyt alkuvuodesta Lockheed Martinin ja Pratt & Whitneyyn kanssa useille suomalaisille firmoille laajempaa yhteistyötä — Installe, Patrialle — satelliitteja, muita, jotta ne pääsisivät mukaan tähän globaaliin F-35-teolliseen perheeseen. Amerikkalaiset ovat kovia neuvottelemaan, mutta mekin pyritään parhaaseemme.

Puheenjohtaja, aika on käytetty.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia, ministeri. — Nyt siirrymme puhujalistalle. — Edustaja Hänninen, olkaa hyvä.

18.00 Juha Hänninen kok: Arvoisa puhemies! Aluksi haluan kiittää ministeri Häkkästä siitä tärkeästä, arvokkaasta ja merkittävästä työstä, mitä olette tehnyt isänmaan hyväksi: kiitos.

Turvallisuus ei ole vain sanoja tässä salissa. Voimme puhua miten paljon haluamme, mutta todellisuus rakennetaan teoilla. Tässä talousarviossa maamme vaikeasta taloustilanteesta huolimatta olemme löytäneet ratkaisuja puolustuksemme turvaamiseksi. Tämä hallitus on sitoutunut vahvistamaan kansallista puolustustamme. Haluamme sovittaa sen osaksi puolustusliitto Naton yhteistä toimintaa. Aiomme kehittää puolustuskykyämme kaikissa toimintaympäristöissä niin maalla, merellä kuin ilmassa. Jatkamme myös maanpuo-

Budjetin alikohta PTK 132/2025 vp

lustus- ja veteraanijärjestöjen toiminnan tukemista. Juuri tätä tarvitsemme pitääksemme Suomen turvallisena kotimaana meille jokaiselle.

Arvoisa puhemies! Turvallisuutemme ei kuitenkaan ole vain rajojemme puolustamista. Ennen kaikkea se rakentuu kokonaisturvallisuudesta, joka on onnistunutta ja systemaattista kaikkien hallintoalojen yhteistyötä. Tämä talousarvio vahvistaa suomalaisten arjen turvallisuutta. Puolustukseen ja sisäiseen turvallisuuteen panostetaan, mutta samalla pidetään huolta oikeusjärjestelmän toimintakyvystä, huoltovarmuudesta, liikkumisen edellytyksistä ja kriisinsietokyvystä. Huoltovarmuus, ruuan ja energian saatavuus, toimivat kriittiset rakenteet sekä oikeus saada hoitoa ja oikeutta ajallaan ovat kaikki yhtä keskeisiä osia suomalaisten turvallisuudessa kuin vahva maanpuolustus. Keskittyessämme tärkeimpään tehtäväämme turvallisuuden takaamiseen, emme voi jättää vähemmälle huomiolle yhtäkään hallinnonala. Turvallinen arki syntyy siitä, että jokaisella on koti, ruokaa pöydässä, mahdollisuus työhön ja usko siihen, että yhteiskunta toimii kaikissa oloissa.

Arvoisa puhemies! On kehuttava vuoden 2026 talousarviota siitä, että sen läpileikkävänä voimana on selkeästi turvallisuus. Turvallisuus on yhteiskuntamme kivijalka, ja siksi tärkein tehtävämme on huolehtia turvallisuudesta. Tässä salissa voimme huutaa kilpaa siitä, kuka saa ja kenelle annetaan, mutta loppujen lopuksi kaikista eniten ratkaisee se, että jokaiselle taataan turvallinen arki sekä mahdollisuus kasvaa, kehittyä, unelmoida, yrittää ja onnistua. Siksi myös tämän hallituksen tärkein tehtävä on turvata kokonaisturvallisuus niin, että suomalaiset voivat luottaa tulevaisuuteen. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Savola.

18.04 Mikko Savola kesk: Arvoisa rouva puhemies! Se on hieno asia, että maanpuolustus yhdistää meitä. Isoista linjoista on löydetty konsensus parlamentaarisesti hallituksen ja opposition välillä, ja tästä on perinne jo pidemmältä aikaväliltä. Tämä parlamentaarisuus on jatkunut tällä vaalikaudella — on tehty nämä selonteot niin ulko- ja turvallisuuspoliittikasta kuin puolustuksesta — ja tämä parlamentaarisuus nyt jatkuu. Meillä on tämä puolustuksen parlamentaarinen seurantaryhmä, joka hakee linjauksia siihen, kuinka nämä isot hankinnat, mitä meillä edessä on, tullaan rahoittamaan ja mitkä ne tarpeet meillä tässä maassa ovat.

Rouva puhemies! Suomi on Natossa. Nato ei ole poistanut meiltä niitä peruskysymyksiä, millä me tätä maata puolustamme. Yleiseen asevelvollisuuteen ja vahvaan koulutettuun reserviin pohjautuu Suomen puolustus, että voimme koko Suomea puolustaa maalla, merellä ja ilmassa. Tänä vuonna ja ensi vuonna meidän prosenttimäärämme tuosta Naton tavoitteesta on kaksi ja puoli prosenttia, ja meillä on selkeä tie siihen, että ensi vaalikaudella tavoitamme kolmen prosentin tavoitteen. Siis seuraava hallitus tulee tekemään niitä päätöksiä, että tulemme tuon kolmen prosentin tavoitteen toteuttamaan, ja sen takia tämä parlamentaarisuus onkin hyvä, koska edustajat vaihtuvat, hallitusten värit vaihtuvat ja kaikkien pitää olla sitoutuneita näihin kysymyksiin.

Reservin kertausharjoitukset ovat aivan keskiössä. Sen takia meillä tässä keskustan vaihtoehdossa ja keskustan esityksessä onkin kertausharjoituspäivien lisääminen, niin että saisimme koulutettua 30 000 reserviläistä tässä maassa. On ilmiselvää, että tarpeet ovat suuremmat kuin tällä hetkellä koulutetaan, ja sen takia tähän tulee lisää resurssia satsata.

Sama koskee myöskin vapaaehtoista maanpuolustusta. MPK:n rahat tuntuvat olevan tiukalla joka vuosi, vaikka puhutaan ykkösmiljoonista. Koulutustarpeet ovat kasvaneet. Va-

Budjetin alikohta PTK 132/2025 vp

paahtoinen maanpuolustus on nostanut entisestään omaa painoarvoaan, ja tämä tarvitsee myöskin resurssit, ja resurssit tulee osoittaa tähän. On kestävätilanne, että roikkuu loppuvuoteen saakka se, onko riittävät resurssit vai eikö ole. Koulutusta tulee suunnitella, ja sen takia tämä tulee paremmin huolehtia.

Henkilöstön osalta on sanottava se, että henkilöstön painotukset tulevat menemään oikeastaan tuon suunnitelmakauden loppupuolelle. Siinä tulisi aikaistaa henkilöstön lisäämistä. Se tarve on myöskin valtava, niin Nato-tehtävissä kuin meillä kotimaassa ja vaikkapa noihin kertausharjoituksiin liittyen. Niihin tarvitaan henkilöstöä, ja sen takia henkilöstösatsauksia pitäisi kohdentaa myöskin aikaisemmin. Tähän meillä on myöskin tässä omassa esityksessämme määräraha varattuna.

Arvoisa rouva puhemies! Räjähdetuotanto ja ampumatarviketuotanto ovat sellainen osa-alue, mitä on Suomessa määrätietoisesti kehitetty. Puolustusvoimat on kumppaneittensa kanssa investoinut tähän tuotantoon ja ottanut tehokkaasti haltuunsa räjähteitten elinkaaren hallinnan. Jo huoltovarmuuden näkökulmasta Puolustusvoimien omaa tuotantoa on pidetty perustellusti tärkeänä osana. Eduskunta linjasi viime kesänä omassa puolustusselonteon vastineessaan, että omalla tuotannolla on tuo vahva merkitys.

Tästä huolimatta on jälleen kerran käynnistetty selvitys. Tuo selvitys räjähdemaalien toiminnasta Suomessa ei ole ensimmäinen. Niitä on tehty useampia viimeisen 20 vuoden aikana, ja niiden johtopäätös on ollut aina sama: räjähteiden elinkaaren hallinta on syytä pitää Puolustusvoimien käsissä. Tämä selvitys luonnollisesti aiheuttaa vakavaa huolta eri paikkakunnilla: niillä paikkakunnilla, joita tämä koskettaa, erityisesti Ähtärissä. Siellä sijaitsevan Räjähdekeskuksen esikunnan, tuotannon tulevaisuuden sekä jopa 40—50 työpaikan säilyminen ovat isoja asioita. Onkin siksi vähän ihmeteltävä, miksi tämä selvitys on jälleen käynnistetty, vaikka oman tuotannon toimivuus on osoitettu tehokkaaksi ja vaikutuksista ei, jälleen kerran, ole epäselvyyttä, mitkä ne olisivat, jos tämä toiminta ulkoistettaisiin pienin osin.

Rouva puhemies! Haluan loppuun sanoa vielä sen, että paljon on niitä asioita, jotka meidän puolustuskäytämme vahvistavat ja joita meidän pitää yhdessä pitää esillä: Ampumaradat — me tarvitsemme sen tuhat ampumarataa. Puolustusteollisuus — meillä on loistavia esimerkkejä esimerkiksi Patrian osalta, kuinka se on tuottanut liikevaihtonsa ja vie vahvasti, tekee vahvaa kansainvälistä politiikkaa. Ja ennen kaikkea haluan sanoa loppuun: Ukrainan tuki. Ukrainaa on tuettava niin kauan kuin tarpeen on. Ukrainan tuki on pidettävä vahvana, ja rauha on Ukrainaan saatava. — Kiitos ja hyvää joulua.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Strandman, poissa. Edustaja Werning, tervetuloa.

18.10 Paula Werning sd: Arvoisa rouva puhemies! Haluan tuoda tähän palautekeskusteluun yksittäisen puolustusvaliokunnan jäsenen ajatuksia Suomen puolustuksen tilanteesta. Minusta kyse ei ole ainoastaan ensi vuoden määrärahoista vaan siitä, miten me täällä varmistamme puolustuskäytön pitkäjänteisen rakentamisen tuleville vuosille.

Suomen turvallisuusympäristö on varsin haastava. Venäjä on siirtynyt avoimeen ja pitkäkestoiseen vastakkainasetteluun lännen kanssa ja käyttää sotilaallisten keinojen lisäksi hybridivaikuttamista.

Budjetin alikohta PTK 132/2025 vp

Suomi on Nato-jäsenenä sitoutunut ylläpitämään uskottavaa puolustuskykyä kaikissa olosuhteissa ja tukemaan liittolaisia tarvittaessa. Tässä tilanteessa meidän on huolehdittava siitä, että puolustuskyky vastaa toimintaympäristön vaatimuksia.

Yhtenä keskeisenä elementtinä on reservi ja vapaaehtoinen maanpuolustus. Puolustusvaliokunnassa saamiemme selvityksien mukaan Puolustusvoimat pystyy nykyisellä henkilöstömäärällä kouluttamaan noin 25 000 reserviläistä vuodessa, mutta todellinen tarve on vähintään 30 000. Tämä tarkoittaa sitä, että vapaaehtoisella maanpuolustuksella ja erityisesti Maanpuolustuskoulutusyhdistyksellä MPK:lla on ratkaiseva rooli.

MPK tuottaa valtakunnallisesti 125 000 koulutusvuorokautta vuodessa erittäin kustannustehokkaasti ja mahdollistaa reserviläisten omaehtoisen koulutuksen. Tämä tarve koulutukselle on jatkuvasti kasvava. Silti MPK:n rahoitus on jatkuvasti epävarma. Vuodelle 2026 esitetty 8,6 miljoonan euron valtionapu on noin kaksi miljoonaa euroa alle sen, mitä MPK arvioi tarvitsevänsä toiminnan turvaamiseen. Tämä epävarma rahoitus vaikeuttaa pitkäjänteistä suunnittelua ja heikentää koulutuksen vaikuttavuutta.

Puolustusvaliokunnassa todettiin tämä tilanne kestävämmäksi. Vapaaehtoista maanpuolustusta ei voi johtaa vuosittaisilla viime hetken budjettikorjauksilla. Rahoituksen on oltava ennustettavaa ja pitkäjänteistä.

Toinen keskeinen kysymys on tietenkin henkilöstö. Puolustusvoimien palkattu henkilöstö on vähentynyt viime vuosikymmeninä, vaikka tehtävät ovat nyt Nato-jäsenyyden myötä laajentuneet. Nykyinen henkilöstömitoitus ei riitä, ja jaksamisen haasteet ovat todellisia. Henkilöstön riittävyys ja hyvinvointi ovat suorassa yhteydessä Suomen puolustuskyvyn uskottavuuteen.

Varusmiesten palvelusolosuhteet ovat myös yksi kriittinen alue. Osassa kasarmeista on edelleen vakavia sisäilmaongelmia, ja tässä asiassa vaaditaan välittömiä peruskorjauksia tai asianmukaisia väistötiloja. Varusmiesten terveyden ja turvallisuuden on oltava etusijalla, eikä tämä ole mikään neuvottelukysymys.

Lisäksi varusmiesten päivärahat ovat jääneet jälkeen elinkustannusten kehityksestä. Palveluksen aikana nuorten on pystyttävä hoitamaan arjen perusmenot ilman kohtuutonta taloudellista painetta. Päivärahojen merkittävä korotus on perusteltua sekä oikeudenmukaisuuden että puolustuskyvyn näkökulmasta.

Arvoisa rouva puhemies! Materiaalihankinnat, kuten F-35-hävittäjät ja Laivue 2020 -alukset, ovat äärettömän tärkeitä, mutta puolustuskyky ei synny pelkästään kalustosta. Se rakentuu koulutetuista reserviläisistä, motivoituneista vapaaehtoisista, jaksavasta henkilöstöstä ja terveistä palvelusolosuhteista.

Arvoisa puhemies! Tämä on yksittäisen puolustusvaliokunnan jäsenen puheenvuoro, mutta uskon, että nämä ajatukset voidaan yhdessä jakaa laajalla rintamalla. [Keskeltä: Kyllä!] — Kyllä. — Nämä kiteyttävät ne keskeiset haasteet ja painopisteet, joita Suomen turvallisuus ja puolustuskyky tänä vaikeana aikana tarvitsevat. Haluan kiittää valiokuntaa erittäin hyvästä hengestä ja toivottaa kaikille hyvää joulua. [Eduskunnasta: Hyvää joulua!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Aittakumpu poissa. — Edustaja Hoskonen, olkaapa hyvä. — Tuossa puolen maissa meidän pitäisi vaihtaa siten aihetta, mutta katsotaan, kuinka pitkälle ehditään.

18.14 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Vielä muutama pieni huomio tämän pääluokan kohdalla. Puolustusministeriön pääluokka tällaisena aikana on varmasti

Budjetin alikohta PTK 132/2025 vp

eniten kiinnostusta herättävä ja ennen kaikkea maamme turvallisuuden kannalta se asia numero yksi, ja se on hoidettu hyvin. Tämän päivän uutiset Patrian valtavasta kaupasta Saksaan kuvaavat sitä tilannetta, missä valmiudessa suomalainen teollisuus on, eli sen suhteen meillä ei ole mitään syytä olla huolissaan. Emme ole tietenkään kaikkea tehneet ihan tip-top, mutta hyvin lähellä ollaan, elikkä sen suhteen todella voimme olla tyytyväisin mielin, että suomalainen teollisuus pystyy reagoimaan ja meidän osaamisemme riittää. Muutamia alueita vielä kehitetään: totta kai suomalaisen sotilaan varustetasoa parannetaan, aseistusta ja niin edelleen. Se on seuraava kehityskohde, ja siihenkin on jo olemassa selvät kartat, miten mennään.

Mutta se, mistä olen hyvin huolissani: Itäisimmän Suomen, rakkaan kotimaakuntani Pohjois-Karjalan tilanne. Ymmärrän toki sen, että sinne Venäjän-ajan lähelle ei mitään isoa varuskuntaa voi tulla. Onhan meillä siellä Onttolan Rajavartioston koulutuspiete, joka on meille todella, todella tärkeä, ja se on hyvässä kunnossa. Rajaturvallisuuteen on kiinnitetty huomiota sekä armeijan puolelta että ennen kaikkea sisäasiainministeriön ja Rajavartiolaitoksen antamalla määrärahoilla ja toimenpiteillä itärajan turvallisuuden ja valvonnan parantamiseksi. Se on hyvä.

Mutta se, missä meillä on kaksi asiaa mielestäni aika huonolla tolalla, on huoltovarmuus ja siinä kaksi osaa: sekä ruokahuolto että energiahuolto. On aivan käsittämätöntä, että minä tässä salissa saan jatkuvasti kuulla monen edustajan suusta vähätteleviä puheenvuoroja siitä, että esimerkiksi kotimaisen turpeen käyttö on melkein rikoksista pahin tässä maassa. Sitä olemme tässä salissa koko ajan tehneet vaikeammaksi ja vaikeammaksi aivan väärillä perusteilla. Jos nyt syntyisi semmoinen kriisi... Kuten olemme kaikki, arvoisat edustajakollegat, huomanneet, Venäjän käyttäytyminen maailmanpolitiikassa on kovin, kovin aggressiivista, ja mitä siitä seuraa? Emme tiedä. Mutta tällä hetkellä olemme siinä tilanteessa, että jos merenkulku loppuu, niin meille tulee kylmä. Ja kun ei kukaan halua oikein sitä ymmärtää, että jäisillä puilla ei muuten taloja lämmitetä eikä voimalaitoksia. Meillä olisi valtava, valtava luonnonvara käytettävissä, joka on puhdas, uusiutuva ja ennen kaikkea suomalaiseseen maisemaan sopiva. Moni sanoo, että luonto pilautuu. Siinä ei pilaudu mikään luonto. Sen jälkeen, kun turve on nostettu, siitä syntyy hyvä pelto, hyvä metsä tai jotain muuta. Mikään ei maapallolta häviä, ja kasvu riittää. Elikkä tässä asiassa me olemme todella, todella ottaneet valtavan riskin.

Se on minusta suorastaan loukkaavaa, kun Suomeen tuodaan 470 000 tonnia jätettä ulkomailta. Valtavat laivat kulkevat tuolta meriä pitkin Suomeen tuoden Italiasta jätettä, jonka myyjänä valitettavasti on lehtitietojen mukaan järjestäytynyt rikollisuus Italiassa. Ja täällä me hiljaa hymistelemme asialle ja haukumme turvetta, että miten kamala juttu se on. Kumpihan se nyt on kamalampi? Tuodaan jätettä, jonka laatua ei kukaan halua edes tutkia. Aivan varmasti kamalia myrkkyjä sieltä tulee, ja mitä ilmakehäämme tulee, kun niitä poltetaan? Ja sitten se lentotuhka ja muut pienet hiukkaset aiheuttavat ihan varmasti lähi-alueen ihmisille erittäin vakavia terveysvaikutuksia, joiden jälki näkyy vuosien kuluttua. Mutta turvetta ei saa nostaa.

Todella tämä on erittäin vakava asia, vaan kun siitä olen puhunut, niin minua harmittaa jo tämä tilanne, kun tuntuu, että tämä porukka... Ovatko täällä kansanedustajat tulleet kuu-roiksi, vai eivätkö he välitä? Sillä aseellakaan ei tee mitään maanpuolustukseksi, jos varuskunnat ovat kylmät ja siviileillä on hätätila silloin, kun kriisi iskee päälle. Suomi ei olisi talvisodasta selvinnyt, ellei meillä olisi ollut kahta asiaa: energiahuolto oli hoidettu tyylikkäästi jokaisella tilalla olevilla puuvarastoilla, ja sitten toinen asia, eli ruokahuolto oli ha-

Budjetin alikohta PTK 132/2025 vp

jautettu koko Suomeen. Nyt meillä on ruokahuolto niin, että emme ole enää omavaraisia elintarviketuotannossakaan. Kahdeksalla miljardilla tuomme Suomeen elintarvikkeita joka vuosi. Totta kai siellä on osa semmoisiakin elintarvikkeita, jotka eivät ole tarpeellisia välttämättömän huoltovarmuuden kannalta, mutta aivan valtava määrä on sellaista ruokatarviketta, että se on tällä hetkellä välttämätöntä, kun sitä Suomessa ei tehdä.

Koko ajan, kun katsoo Euroopan unionin maatalouspolitiikkaa, vaikeammaksi menee, joka päivä: byrokratia lisääntyy, tuotanto vähenee. Aivan järkyttävään suuntaan on Suomi menossa sekä energiahuoltovarmuuden että elintarvikehuoltovarmuuden suhteen. Tälle vain tässä salissa naureskellaan, ja tuolla kuulen käytävillä ikäviä puheenvuoroja, kuinka Hoskonen ajaa turvetta — aivan varmasti ajan, ja suomalaista maataloutta tuen loppuun asti. Jos se rikokseksi luetaan, niin luettakoon sitten, mutta en pidä tällaisesta kielenkäytöstä täällä talossa, että tämä Suomen kannalta välttämättömin asia jätetään näin pienelle huomiolle.

Mutta ei tämä enempää tällä kertaa, arvoisa rouva puhemies. Haluan omalta osaltani toivottaa sekä puhemiehelle, hänen läheisilleen että kaikille talon virkamiehille — jotka ovat tehneet erinomaista työtä meidän eteemme, että tämä homma toimii — ja totta kai kaikille Suomen kansan edustajille ja heidän perheilleen kaikkea hyvää ja joulurauhaa. Muistetaan myös alkuperäinen jouluntarina, se on tärkeää. — Kiitos. [Juha Hänninen: Hyvä! Kiitos!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Autto.

18.20 Heikki Autto kok: Arvoisa rouva puhemies! Tässä on käyty niin erinomaista keskustelua ja ollut sisällöllisesti todella hyviä puheenvuoroja, että lyhyesti vain tästä paikaltani haluan vielä todeta tähän puolustuksen hallinnonalaan, että meillä suomalaisilla on todella siinä mielessä kunniakas historia, että olemme todella pienillä taloudellisilla resursseilla pystyneet vuosikymmenet luomaan todellista puolustuskykyä, sellaisia kyvykkyysisiä, joita nyt liittolaismaamme, paljon suuremmat maat, paljon meitä vauraammat maat, tulevat ihaillen katsomaan ja haluavat oppia meiltä, miten tällaista kykyä voidaan luoda. Eli tässä mielessä voidaan ajatella, että raha yksistään ei ratkaise.

Arvoisa rouva puhemies! Nyt olemme osana liittokuntaa sitoutuneet siihen, että myös me tulemme käyttämään huomattavasti enemmän rahaa puolustukseemme kuin aiemmin. On mielestäni erittäin tärkeää, että tässä työssä pidetään se sama hyvä tapa ja käytäntö kuin aiemminkin, että teemme välttämättömyydestä hyveen ja toimimme mahdollisimman kustannustehokkaasti ja tavalla, että se suomalaisen veronmaksajan raha, joka käytetään, käytetään paitsi puolustustamme vahvistamaan mahdollisimman vaikuttavalla tavalla myös tavalla, joka lisää kokonaisuutena puolustusta ja siten entisestään myöskin tällaisia yhteiskunnallisia hyötyjä, joita voidaan saada siitä, että olemme varautuneita ja puolustuksemme on vahva.

Olen puolustusvaliokunnan puheenjohtajana paljon vuorovaikutuksessa liittolaismaidemme edustajien, siellä parlamentaarikkojen kanssa, ja heille kerron siitä, että kun olemme varautuneita, niin meidän ei tarvitse pelätä. Kun panostamme puolustukseen, voimme saavuttaa sellaisia yhteiskunnallisia hyötyjä, että Suomea todella YK arvioi niin, että olemme kahdeksatta vuotta peräkkäin maailman onnellisin maa, ja tätä tarinaa tietysti haluamme jatkaa.

Kun nyt puolustukseen jatkossa käytetään siis yli kaksinkertaisesti se määrä rahaa, mitä perinteisesti on käytetty, niin on tärkeää, että pidetään kiinni siitä periaatteesta, että tosiaan

Budjetin alikohta PTK 132/2025 vp

kolmanneksella ostetaan uutta kalustoa, jolla luodaan kyvykkyyksiä, kolmannes käytetään henkilöstöön ja kolmannes siihen itse toimintaan. Kun tämä toimintarahakin näin sitten kaksinkertaistuu, niin on selvää, että kaikki nämä hyvissä puheenvuoroissa esiin nostetut näkökulmat siitä, miten asepalvelustaan suorittavien olosuhteita voidaan kehittää, pystytään sinne kyllä mahdollistamaan. Tässä mielessä olen hyvin toiveikas, että saadaan myös tuota palveluksen suorittamisastetta Suomessa nostettua tulevaisuudessa. On tärkeää, että kun maanpuolustustiedotuksen suunnittelukunta on mitannut tuota maanpuolustustahtoa ja se on edelleen vahvistumaan päin, niin sitä samaa positiivista kehitystä jatketaan ja toisaalta siitä nimenomaan ammennetaan sitten voimaa tähän puolustuskyvyn todelliseen kasvatamiseen.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Limnell poissa. — Edustaja Kari, olkaa hyvä.

18.23 Mika Kari sd: Kiitoksia, arvoisa rouva puhemies! Edellisessä puheenvuorossa en ehtinyt enää minuutin aikarajassa kiittämään. Perinteisesti aina näin vuoden lopussa ollaan kiitetty, kun lähestytään joulua. Jouluhenkikin valtaa meidät kaikki, mutta jouluhenkeä aikaisempi henki puolustusvaliokunnassa on edustaja Mikko Savolan tuossa aikaisemmin puheenvuorossaan hyvin kuvaama korsuhenki. On erittäin arvokasta tällaisena aikana ja tietenkin aikana jo ennen kuin tulimme kansanedustajiksi, että tässä eduskunnassa on pitkä historia yhteiselle tahdolle rakentaa Suomesta turvallista maata, satsata omaan puolustukseemme ja, niin kuin valiokunnan arvoisa puheenjohtaja äsken totesi, luoda sellaista ennaltaehkäisevää kykyä, että voimme olla täällä turvassa. Me emme ole minnekään hyökkäämässä. Me olemme aina itseämme puolustamassa.

Edesmennyt pitkäaikainen parlamentaarikko Ilkka Kanerva, jonka kanssa sain toimia puolustusvaliokunnassa kaudella 15—19 varapuheenjohtajana Ilkan ollessa puheenjohtajana, usein totesi vieraille ”isot kiitokset ja paljon pikkukiitoksia”. Samalla ajatuksella varmaan voi tässäkin yhteydessä lähettää isot kiitokset valiokunnan herra puheenjohtajalle, valiokunnan puheenjohtaja Heikki Autolle, ja Mikko Savolalle, Jari Ronkaiselle, edustajaveljille, joiden kanssa valiokuntavastaavina rakennamme tätä korsuhenkeä myös tuleville päättäjäsukupolville. Paljon pikkukiitoksia myös ministeriölle ja vähän isompiakin ministerille ja tietenkin rouva puhemiehelle, unohtamatta koko eduskunnan henkilökuntaa ja puolustusvaliokunnan erinomaista kansliaa, valiokuntaneuvos Heikki Savolaa ja niin edelleen. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia kiitoksista kaikkien puolesta. — Sitten edustaja Räsänen, Joona.

18.25 Joona Räsänen sd: Arvoisa puhemies! Tässä puolustusministeriön pääluokassa harvoin on suuria erimielisyyksiä, ja hyvä niin. Sehän kertoo siitä, että meillä on vahva, laaja sitoutuminen isänmaan puolustuksen ylläpitämiseen ja varsinkin nyt niihin tuleviin haasteisiin, joihin liittyy se, millä tavoin me osana liittokuntaa myös huolehdimme siitä, että me tulemme omalta osaltamme liittokunnan kokonaispuolustuksesta ja siihen liittyvistä tulevista resursseista vastaamaan. Tietenkin kun käsitellään valtion talousarviota, niin nehan ovat niitä keskeisiä linjauksia, jotka tulevinakin vuosina tulevat täällä keltaisessa kirjassa näkymään ja tietyllä tapaa haastamaan tietenkin meidän yhteiskunnan julkisen ta-

Budjetin alikohta PTK 132/2025 vp

louden liikkumavaraa, mutta on minusta tärkeätä, että niihin on laajasti sitouduttu, koska se antaa nimenomaan sen yhtenäisen kuvan täältä eduskunnasta myös Suomen rajojen ulkopuolelle, mistä täällä on paljon kannettu huolta.

Arvoisa puhemies! Mitä sitten todella tulee näihin tuleviin merkittäviin panostuksiin meidän puolustuskykyyn ja niihin miljardeihin, joita tämä suorituskyky tulee sitten vaatimaan, niin haluan edelleen pöytäkirjaan sanottavan sen huomion, jonka myös budjetin lähetekeskustelussa totesin, että nyt on ensiarvoisen tärkeätä huolehtia myös siitä, että näistä miljardipanostuksista myös iso osa kohdistuu sellaiseen toimintaan, joka jää hyödyttämään laajemminkin meidän kansantaloutta. Kun nyt eri puolilla Eurooppaa näitä samoja panostuksia tehdään, niin voisi kai ajatella niin, että yhä entistä suuremmalla osalla niistä euroista, joita me Euroopassa käytämme puolustuskykymme parantamiseen, pitää pystyä samalla vahvistamaan Euroopan kansantaloutta. Tämä on tietenkin Euroopan autonomian näkökulmasta tärkeää, se on meidän maanosan talouden näkökulmasta tärkeää, ja se on sen takia tärkeää, että siten myös vähennämme niitä riippuvuuksia, joita meillä tietenkin näissäkin hankinnoissa tälläkin hetkellä on. Toivon, että tätä entistä enemmän myös yhdessä pystyisimme viemään eteenpäin, koska kun katsoo eri Euroopan maita, niin on aivan selvää, että esimerkiksi Ruotsissa tällä hetkellä johtuen siitä, että heillä on huomattavasti laajempi puolustusteollisuus, yhä suurempi osuus siitä julkisesti käytettävästä eurosta — tai no, siellä tapauksessa kruunusta — jää pyörimään kansantalouteen. Totta kai meidän tavoitteena on varmaan, että meillä olisi samanlainen tilanne, jolloin nimenomaan näillä panostuksilla on myös talouskasvua ja sen edellytyksiä vahvistava vaikutus, niin kuin me ollaan erilaisissa raporteissa niin komission toimesta kuin vaikkapa Suomen Pankin toimesta nähty.

Senpä takia, arvoisa puhemies, samanaikaisesti kun on täysin välttämätöntä, että me panostamme tulevaisuudessa puolustukseen, tehdään se myös siten, että siitä on sekä puolustuskyvyn näkökulmasta suurin mahdollinen hyöty että myös meidän kansantalouden näkökulmasta suurin mahdollinen hyöty.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Vaikka meillä on aikaraja tässä nyt aika likellä, niin myönnän kolme puheenvuoroa, ja jos sen jälkeen tulee, niin sitten siirrytään kyllä toiseen asiaan. — Edustaja Savola.

18.29 Mikko Savola kesk: Arvoisa rouva puhemies! Vielä haluan viennistä ja tuonnista sanoa, niiden merkityksestä. Puolustusalan vienti on meille aivan keskeistä. Kun me pysymme viemään meidän puolustusteollisuuden tuotteita — niin kuin Patria nyt on esimerkiksi hyvin merkittävällä tavalla pystynyt kasvattamaan omaa vientiä ja nyt nämä miljardikaupat, mitkä Saksaan tulivat — se vahvistaa meidän omaa puolustustamme, se vahvistaa meidän omaa huoltovarmuuttamme ja sitä kautta meidän kykyämme entistä vahvemmin rakentaa meidän omille puolustusvoimille kapasiteettia.

Tämän viennin osalta on tärkeää, että me pyrimme avaamaan uusia markkinoita ennakkoluulottomasti. Ulkoasiainvaliokunta vieraili muutama viikko sitten Yhdysvalloissa ja Kanadassa, ja yksi keskeinen puheenaihe oli myös tämä puolustusvälineyhteistyö. Esimerkiksi Kanadalla on valtava tarve investoida lisää. Meillä on arktista kykyä, mitä esimerkiksi Patria pystyy rakentamaan ja tekemään. Täällä on valtavan isoja mahdollisuuksia puolustusyhteistyössä ja puolustusvälineyhteistyössä. Ja vaikkapa nyt Patrian osalta tuon

Budjetin alikohta PTK 132/2025 vp

Pohjois-Amerikan lisäksi on vahvaa osaamista ja näyttöä Japanin kanssa tehtävässä yhteistyössä, ja sitten ovat tietysti nämä Euroopan maat.

Sitten tämä toinen puoli, tuonti. Ei voida olettaa, että kaikki puolustustarvikkeet olisi tehty täällä Suomessa itse, vaan me tarvitsemme myös tuontia. Aivan kuten valiokunnan puheenjohtaja Autto tuossa hyvin toi esille sen, meillä on noin kolmasosa sitä, mitä me pystymme itse tuottamaan. Tämä kuuluisa Israel, joka on mainittu täälläkin keskustelussa, on vain neljä prosenttia, mutta heillä on semmoista suorituskkyä, mitä me nimenomaan tarvitsemme, kriittistä suorituskkyä. Sen takia näitä hankintoja on tehty viime kaudella, tällä kaudella, jotta me voimme vahvistaa meidän omaa puolustustamme myös tältä osin.

Tässä on nyt sitten se iso kysymys, joka koskettaa oikeastaan sekä vientiä että tuontia. Meillä pitäisi nämä kriteerit olla kyllä hyvin tarkkaan samat, varsinkin tässä Euroopan ja liittolaisten kesken. Suomi tuppaa olemaan maa, joka laittaa esimerkiksi vientiin sellaisia rajoitteita, jotka haittaavat meidän omaa puolustusvälineiteollisuuttamme, tai tuonnin osalta ainakin käydään keskustelua rajoitteista, että voimmeko tuoda joistain maista, joista meidän liittolaismaamme tuovat aseita. Tämä meidän pitäisi pystyä käymään paremmin sekä täällä omassa parlamentissa, hallituksessa että sitten myös liittolaismaiden kesken, että nämä pelisäännöt olisivat puolustusteollisuudelle samat viennissä ja tuonnissa.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lindén.

18.31 **Aki Lindén sd:** Arvoisa rouva puhemies! Oma puheenvuoroni on varmasti aika lailla toisinto edustaja Autton puheenvuorosta, eli haluan korostaa tässä kustannusvaikutavuutta, kustannustehokkuutta. Olen aika taloussuuntautunut edustaja, ja minusta taloudellisuus on sellainen läpikulkeva ajatus, olemmepa me tekemisissä koulutuksen kanssa, terveydenhuollon kanssa tai maanpuolustuksen kanssa. Aina täytyy miettiä, mikä on se lisämiljardin taikka niiden lisämiljoonien avulla saavutettava lisävaikutavuus. Usein on niin, että kun määrärahoja supistetaan, niin pyritään siihen, että se jäljelle jäävä rahoitus olisi ainakin mahdollisimman tehokkaassa käytössä, mutta kun määrärahoja lisätään, niin pitää myös samalla tavalla säilyttää kriittisyys, että jokaisella lisätyllä miljoonalla tai miljardilla saadaan merkittävästi lisää suorituskkyä, puolustuskkyä tai turvallisuutta.

Aikanaan opin sellaisen sanan — vaikka en niin mielelläni sivistyssanoja tai vierasperäisiä sanoja puheenvuoroissa käytä — kuin ”stewardship”, joka on englantia ja tarkoittaa suomeksi ’taloudenhoito’. On hyvin mielenkiintoinen historia tällä sanalla, ja se liittyy osakeyhtiöiden syntyyn. Se liittyy siihen, että kun genovalaiset ja venetsialaiset kauppiat laittoivat kaikki omaisuutensa, rahansa sen laivan kipparin varaan, joka lähti maailmalle sitten käymään kauppaa tuntemattomien merien taakse, niin siinä oli valtava luottamusky-symys. Kun me olemme verorahojen kanssa tekemisissä, niin silloin jos milloin tarvitaan tätä ”stewardshipia”, ’taloudenhoitoa’. Me verotamme ihmisiä, me saamme heiltä määrärahat käyttöön, ja sen takia tämän kustannustehokkuuden tulee olla läpikäyvä ajattelu kaikessa, mitä me teemme.

En epäile hetkeäkään, etteikö näin olisi myös puolustushallinnossa. Se on tietysti pitkälti asiantuntijoiden tehtävä arvioida, että kun sanomme, että nyt esimerkiksi on mahdollisuus saada 500 miljoonaa lisää, niin mikä on se tehokkain kohde, mihin se 500 miljoonaa käytetään, jotta sillä voidaan maksimaalisesti lisätä meidän puolustuskyykyä. Tätä halusin tässä vielä puheenvuorossa korostaa.

Budjetin alikohta PTK 132/2025 vp

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lohi.

18.34 **Markus Lohi kesk:** Arvoisa puhemies! Täällä on käytetty erinomaisia puheenvuoroja, ja haluan siksi nostaa tässä esille tästä valtiovarainvaliokunnan mietinnöstä vain yhden asian, josta on keskusteltu paljon ja useamman vuoden ajan myös valtiovarainvaliokunnan hallinto- ja turvallisuusjaostossa. Se on sisäilmaongelmat meidän varuskunnissa. Tämä asiahan ei puhumalla sinänsä korjaannu, vaan tarvitaan toimenpiteitä, ja valiokunnan mietinnössä on jaoston esittämä teksti, joka kuuluu näin: ”Valiokunnan tietoon on tuotu, että joidenkin kasarmien sisäilmaongelmat ovat edelleen vakava haitta. Valiokunta katsoo, että sisäilmaongelmaisia tiloja ei tule käyttää vaan niiden tilalle on etsittävä väistötilat ja peruskorjaukset tulee tehdä kiireellisesti. Varusmiesten terveydestä on välttämätöntä huolehtia myös tältä osin. Sisäilmaongelmiin on oltava nollatoleranssi. Puolustushallinnon tulee toimittaa valtiovarainvaliokunnalle selvitys korjaushankkeiden etenemisestä kevään 2026 aikana.”

Täällä ei puolustusministeri ole nyt paikalla, mutta toivon, kun täällä on puolustusvaliokunnan jäseniä ja puheenjohtaja Auttokin, että teidänkin kauttanne menisi tämä viesti eteenpäin ja kiinnittäisitte myös valiokunnassa huomiota siihen. Tämä ei koske pelkästään varusmiehiä vaan myös kantahenkilökuntaan kuuluvia. Meidän sotilaita kohtaan ei ole oikein eikä kohtuullista, jos terveys vaarantuu varusmiespalveluksen aikana tai työssä ollessa. Ja sen takia tämä on laitettu nyt meillä tähän mietintöön, joka nyt on pohja tälle eduskunnallekin, niinkin tiukasti, että pitää tuoda valtiovarainvaliokunnalle selvitys korjaushankkeiden etenemisestä kevään 2026 aikana. Tämä koskee muun muassa pohjoisessa Jääkäriprikaatia, jossa on tätä ongelmaa olemassa. Olen saanut useilta vanhemmilta yhteydenoton siitä, että heidän poikansa ovat sairastuneet ja heillä on semmoisia oireita, joita ei ole aikaisemmin ollut.

Miksi tämä on niin tärkeää? Tietenkin ihmisten terveys on se ykkönen, mutta on myös se toinen näkökulma. Meillä on ollut perinteisesti ja on edelleen erittäin korkeana maanpuolustustahto Suomessa. Meidän ei pidä lähteä vaarantamaan tätä korkeaa maanpuolustustahtoa, joka on meidän kaikista tärkein voimavara, sillä, että se lähtisi laskemaan sen takia, että varusmiespalvelus heikentää puutteellisten ja huonojen tilojen takia tätä tahtoa tai että meillä ammattisotilaat hakeutuisivat eri toimialalle sen takia, että he kokevat, että toimitilat eivät ole terveelliset. Ei näin. Pidetään näistä kiinni. Nyt meidän on hyvä, kun meillä rahoitus nousee, huolehtia omalta osaltaan myös siitä, että meillä on hyvät tilat.

Uskon ja luotan kyllä siihen, että tämä viesti menee myös Puolustusvoimiin perille. Sieläkin pitää tietenkin järkevästi rahoja käyttää sitten, kun näitä korjauksia tehdään.

Yleiskeskustelu päättyi.

Päätöksen käsittely keskeytettiin.